

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

ראש השנה - תיקון תערובת של הערב רב

זה. לאחר מכן מפיל הקב"ה תרדמה על האדם, "ויקח אחת מצלעותיו" - כלומר, הקב"ה הפריד את אותה תערובת.

ואם כן הדבר הראשון שנברא בעולם - 'אור', התחיל בתערובת, "אור וחושך משמשים בערבוביא". וגם הדבר האחרון שנברא במעשה בראשית, נברא מעין תערובת, מדגישים: 'מעין' תערובת. תערובת של האיש והאישה, שלאחר מכן הובדלו זה מזה.

תערובת - העומק הפנימי של הבריאה

כל בר דעת מבין, שהמציאות השורשית שהתגלתה בימי מעשה בראשית, זוהי בעצם העומק הפנימי של הבריאה. אם הדבר הראשון בבריאה נברא בתערובת, והדבר האחרון נברא מעין תערובת, כלומר, שהמציאות של הבריאה בנויה באופן של תערובת, זוהי מציאות הבריאה. וגם מה שנברא בשאר הימים ביניהם, גם הוא נברא על באותו מהלך, מהלך שיסודו מציאות של תערובת.

לילה - אינו חושך גמור אלא תערובת

לפי זה נחדד. נאמר: "ויהי ערב ויהי בקר" - כידוע, כל 'ערב' נקרא כך מלשון 'תערובת'. "ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה" - ובכן, האם בלילה באמת יש חושך גמור, כתיב: "את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", ישנו מאור קטן בלילה, כלומר, שבלילה אין חושך גמור. ומצד כך, כאשר נאמר "ולחשך קרא לילה" - החושך שהוא לילה, יש בו מעט אור, וזהו "ויהי ערב ויהי בקר". יום הוא 'הארה', ולילה הוא לא חושך גמור, אלא לילה הוא תערובת של אור וחושך שמשמשים בערבוביא, ולכן זה נקרא 'ערב' - תערובת.

תפיסת הבריאה - ערב ובוקר

לפי זה, מהי התפיסה של הבריאה: 'יום, לילה ויום' או 'לילה, יום ולילה'. ובלשון אחרת והיינו הך: 'בוקר, ערב ובוקר' או 'ערב, בוקר וערב'.

בסייעתא דשמיא, אנו נמצאים בחודש אלול, החודש שבו נברא העולם - כהכנה ליום ראש השנה.

התערובת מתגלה בדבר הראשון שנברא - אור וחושך

הדבר הראשון מעשרה מאמרות שבהם נברא העולם שהוא מפורש להדיא בפסוק: "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור". זהו הדבר הראשון להדיא שנאמר בו מאמרו של הקב"ה: אבל מיד מאחר מכן נאמר: "וירא אלקים את האור כי טוב, ויבדל אלקים בין האור ובין החשך ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה". ולימדנו רבותינו כידוע, שהאור מתחילה היה מעורבב עם החושך - אור וחושך משמשים בערבוביא. ורק לאחר מכן: "ויבדל אלקים בין האור ובין החושך", נעשה מציאות של הבדלה בין האור לחושך.

כשמתבוננים, הדבר ראשון שנתגלה בעולם, שזהו ה'אור' - תפיסת גילויו היא תפיסה של תערובת - "אור וחושך משמשים בערבוביא". הרי ראש השנה נקרא 'אורי' - "לדוד ה' אורי". כלומר, זהו הבירור של האור הראשון שנאמר בו: "ויאמר אלקים יהי אור" - זהו ראש השנה - "לדוד ה' אורי" - האור הראשון.

ואם כן, הדבר הראשון שמתגלה בעולם - מתגלה כתערובת - "אור וחושך משמשים בערבוביה". לאחר מכן נעשתה מציאות של הבדלה - אור לעצמו, וחושך לעצמו, "ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה", אך יסוד הדבר התחיל בתערובת.

תערובת מתגלה בדבר האחרון שנברא - אדם וחיה

דוגמא שורשית נוספת לכך - הדבר האחרון שנברא במעשה בראשית. מהו הדבר האחרון שנברא במעשה בראשית - "ויאמר אלוקים נעשה אדם". ולאחר מכן מפיל ה' תרדמה על האדם, וישן, "ויקח אחת מצלעותיו". מתחילה אדם וחיה נבראו יחד, מעורבים. וכדברי הגמרא, לחד מ"ד הם נבראו 'שני פרצופים' - דו פרצופים, ולחד מ"ד חיה הייתה 'זנב'. אך מכל מקום הם נבראו שניהם גם יחד, מעורבים זה עם

ראש השנה – תיקון תערובת של הערב רב

ממצב של יושן למצב של ער, וממצב של ער למצב של יושן, אלא הוא עובר ממצב ראשון לתערובת, ולאחר מכן למצב השני, וחוזר חלילה. זהו סדר בריאתו של עולם. וזוהי דוגמה שורשית מאוד.

כל היום נגרר אחר התערובת

כידוע, כל דבר בבריאה הולך אחרי ה'ראשית' שלו. בלשון רבותינו זה נקרא 'גופא בתר רישא גריר'. הגוף נגרר אחרי הראש. ומצד כך, אם הראש היה 'בוקר', אזי התערובת הייתה נגררת אחרי ה'בוקר'. אבל אם ההתחלה היא 'ערב', כלומר, ההתחלה היא 'תערובת', אזי כל היום כולו אחר מה הוא נגרר – אחר מציאות של תערובת. זוהי בעצם ההגדרה של מציאות הבריאה שאנחנו מכירים.

שורש הנטייה לחטא עץ הדעת – מהתערובת הראשונה

עץ הדעת היה מעורב טוב ורע – 'עץ הדעת טוב ורע'. מהיכן שורש המציאות שעץ הדעת מעורב טוב ורע, תשובה לדבר, משורש המציאות של התערובת השורשית בבריאה – "ויהי ערב". ולפי זה, נטייתם של אדם הראשון וחווה לאכול מעץ הדעת היא, מחמת שיסוד תחילת תפיסתם הייתה מציאות של תערובת. אם הם נוטים לתערובת, הרי שהם ינטו לעץ הדעת ולא לעץ החיים, כיוון שמציאותם הינה מציאות של תערובת.

ראש השנה – בירור התערובת

לפי הדברים הללו, נבין את עניינו – יום 'ראש השנה'.

כאשר מגיע ראש השנה – הקב"ה יושב ודן את כל באי העולם. האדם עשה במשך השנה כולה הרבה מאוד מעשים – מעשים טובים, ורח"ל גם מעשים הפוכים. ראש השנה שהוא 'יום הדין', זהו יום של מלאכת בורר, הוא בא לברר את כל המעשים כולם שנעשו בתערובת כל השנה כולה – לברר היכן האדם נמצא.

דין ראש השנה – לפי רובו

ישנם כמה סוגי תערובות, תערובת של יבש, תערובת של לח, ועוד דיני תערובת כתרומה וכערלה. אך התערובת הפשוטה והיסודית היא – תערובת של יבש. מה דינה של תערובת זו – 'אזלינן בתר רוב'. בכל תערובת קיימים האותיות ר' ו' ב', כיצד דנים תערובת – 'אזלינן בתר רובא'. זוהי ההגדרה של ראש השנה.

ובכן, לפי רוב ההלכות, סדר הדברים הוא – ערב ולאחר מכן בוקר – "ויהי ערב ויהי בוקר", זוהי – זהו סדר תחילתו של היום. והיום ראשון מהיכן מתחיל – מהלילה, וכן על זה הדרך ביום השני.

ביום הראשון ישנה פחות נפק"מ למעשה מהיכן מתחיל היום, אך הדוגמה השורשית שישנה נפק"מ מוחלטת והי 'שבת קודש' – מאימתי מתחילה השבת – מערב עד סוף היום למחרת. וכן נאמר בהלכות רבות. רוב ההלכות בנויות על ערב ולאחר מכן בוקר. ואם כן, כיצד הוא סדר הבריאה בשורשו – ערב, בוקר, ולאחר מכן ערב. ובלשון הפסוק זה נקרא: "מערב עד ערב". זוהי תפיסה של זמן.

אם כן, עומק הדברים הוא, שמתחילים בערב ומסיימים בערב, ולכן סדר הזמן הוא איננו 'בוקר, ערב ובוקר'. בקורבנות – יש כזה דין. הרי הקרבן לא קרב בלילה אם ישנם איברים שלא נתעכלו מבעוד יום קרבים. זמן הקרבת הקרבן מהו – תמיד של שחר, ולאחר מכן כל הקרבנות כולם – עליה השלם כל הקרבנות כולם, תמיד של בין הערביים, אבל, נאכלים ליום ולילה – שני ימים ולילה. זה מהדוגמאות ההפוכות, אבל יסודי הדברים באיזה אופן הם? ערב, בוקר וערב, כלומר, מה היא התפיסה? התפיסה היא שאנחנו מתחילים עם תערובת ומסיימים עם תערובת. ובין לבין, יש לנו נקודה של בירור, שהיא הנקראת בוקר. אם כן, סדר הפנימי של הבריאה, שהתחלה של כל דבר נבנית בתערובת.

תחילת היום בתערובת, וסוף היום בתערובת

אם כן, עומק הדברים הוא, שמתחילים בערב ומסיימים בערב, ולכן סדר הזמן הוא איננו 'בוקר, ערב ובוקר'. היכן זה מתגלה אצל האדם באופן חושי וברור – 'לא איברי לילה אלא לשינתא', כפי שאומרת הגמרא, הלילה נברא לשינה. אולם, כאשר האדם הולך לישון, האם הוא נרדם מיד – על דרך כלל, מצד סדר בריאתו של עולם – ישנו תהליך עד שהאדם נרדם – 'נים ולא נים, תיר ולא תיר'. כמו כן, גם כאשר האדם מתעורר, האם הוא מתעורר מיד – הרי כתוב בהלכה שהאדם לא יקום מיד בשעה שהוא מתעורר, אלא ישהה מעט כדי שלא יקום בבהלה, כיוון שהאדם לא מתעורר מיד אלא הוא מתעורר מתערובת, ורק לאחר מכן הוא מתעורר לגמרי.

ואם כן, תחילתו של כל יום אצל אדם – התעוררות מהשינה, וסופו של כל יום אצל האדם – שעת השינה, הוא לא מעבר

ראש השנה - תיקון תערובת של הערב רב

המבט השני של ראש השנה הוא, מבט מ'ראשית' ימות עולם עד 'אחרית' ימות עולם. היכן המבט הזה כתוב - כפי שאנו אומרים בתפלת ראש השנה: מלכויות, זכרונות, ושופרות. ובזכרונות אנו אומרים: 'אתה זוכר את כל המפעל, גם כל היצור לא נכחד ממך'. אנו מתחילים להזכיר מימות עולם, זכר את נח וכו', וכן על זה הדרך, מראשית ימות עולם עד המקום שבו אנחנו נמצאים.

ואם כן, כשאנחנו מזכירים זכרונות בראש השנה, מהי ההגדרה של הזיכרון - אתה זוכר את 'כל' המפעל - את הכל, מראשית ימות עולם ועד אחרית ימות עולם. בשופרות, כאשר אנחנו תוקעים, אחד מהטעמים שמבאר רב סעדיה גאון בעשרת הטעמים לתקיעת שופר, שזהו השופר של ה'אחרית' - "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול". כלומר, שהשופר מצייר לנו ציור של האחרית של כל ימות עולם, שאזי מה יהיה - "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". אזי תתגלה מלכותו יתברך בשלמותו.

המלכה ביחס לעכשיו וביחס לימות עולם

מעתה, בכל שנה ושנה שאנחנו עמלים להמליך את הקב"ה למלך, ישנם שתי תפיסות. תפיסה אחת - אנחנו ממליכים אותו למלך ביחס למצב שבו אנחנו נמצאים עכשיו. המלך יושב על כסא דין ודן את מה שנעשה עם האדם בשנה זו. זהו דין אחד. זהו מבט אחד.

המבט השני הוא, כמו שאומרים רבותינו, ומובא בראשונים, בתוספות, וכן בגר"א, שדנים את האדם על היעולם הבא. כלומר, זהו נידון על כלל כל היקום כולו. מיהו בן עולם הבא - מכלל כל מעשיו, ולא דווקא ביחס לשנה הזו בפרט. ומצד כך, כשאנו מקבלים מלכותו יתברך שמו, זהו מעין קבלת המלכות שתהיה בסוף ימות עולם - "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". הזכרונות מזכיר את כל ימות עולם, השופרות מעורר את האור של ה'אחרית' - "ביום ההוא יתקע בשופר גדול".

ואם כן, ראש השנה מעמיד לנו שתי תפיסות. תפיסה אחת - המבט על השנה הזו, דין על השנה הזו כלפי כל אדם ואדם. תפיסה שניה, עמוקה יותר, היקפית יותר, התפיסה השלימה - מבט על כל ימות עולם, מראשית עד אחרית.

התערובת הגדולה של כל ימות עולם - ערב רב

ממילא, כאשר אלו הם פני הדברים, אם בכל תחילת בריאת

הרי כיצד הקב"ה דן את האדם בראש השנה - ג' ספרים נפתחים - צדיקים גמורים, רשעים גמורים, ובינונים. צדיקים גמורים הם אינם צדיקים שמעולם לא חטאו, אלא, 'רובו' זכויות. וכן להיפך, הרשע לא עשה מעולם מצוות, אלא, רשע 'רובו' עוונות. כלומר, האדם נידון אחר 'רובו'.

ואם כן, לפי זה תובן מהי כל ההגדרה שראש השנה בא להגדיר. המציאות על דרך כלל היא, שרוב רובם של בני אדם היא בבחינת "אין צדיק אשר יעשה טוב בארץ ולא יחטא" - מציאות של תערובת. אם אדם שב בתשובה, הוא יכול להיות צדיק גמור אבל רוב רובם של בני אדם מציאותם היא תערובת. ומצד כך, ה'רוב' שבדבר מגדיר להיכן נוטה נקודת התערובת. נוטה לטוב - הוא 'צדיק', ח"ו נוטה לרע - הוא רשע.

כל היסוד של ראש השנה נבנה על התפיסה שאדם בא לדין במציאות של תערובת, ומתוך אותה תערובת באים ודנים את האדם ומכריעים בתוך אותה תערובת מדיני רוב להיכן הוא שייך, לצד הזה שבדבר או לצד הזה שבדבר.

תחילת ואחרית השנה - תערובת

לאחר שהבנו את מה שנתבאר עד כאן, שתחילת כל דבר היא תערובת, ואחרית כל דבר היא תערובת, אם כן, לפי זה, מהיכן השנה מתחילה. תשובה לדבר, היא מתחילה באופן של בירור אותה תערובת, אך היא מתחילה מ'תערובת'. והאחרית של השנה, הסיפא של השנה, גם היא מתגלה כמציאות של תערובת.

ולפי זה, כשם שהדברים אמורים בראשית ימות עולם, וכשם שהדברים אמורים בראש השנה של כל שנה, כך כך גם הדברים אמורים בהסתכלות הכוללת של כל השנים כולם.

שני מבטים בר"ה - שנה זו, ימות עולם

ונחיד. כאשר האדם מגיע לראש השנה, ישנם שני מבטים על מה הוא צריך להביט, מבט תחתון יותר, ומבט עליון יותר. המבט התחתון והקטן יותר, זהו חשבון של האדם - "מגיד מראשית אחרית", מראשית שנה ועד אחרית שנה - "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית שנה ועד אחרית שנה". ואזי כאשר האדם מחשב את חשבון נפשו, ומעין כך מחשבים למעלה, הנידון, ההסתכלות, והמבט מהו - 'תחילת' שנה עד 'סוף' שנה, מה נעשה מראשית השנה ועד אחרית השנה. זהו מבט אחד של ראש השנה.

ראש השנה – תיקון תערובת של הערב רב

כאשר האדם עושה חשבון נפש על כל השנה כולה, איש לפי ערכו, הוא צריך להבין ראשית – מהי התפיסה שבתוכה אנחנו חיים. כדברי רבותינו, אנחנו בתפיסה שנקראת 'ערב רב'. לא רק שיש בני אדם שהם 'ערב רב' – ראשי ה'פורקים' שהם ערב רב, וודאי שגם זה נכון, כדברי רבותינו. אך עומק ההגדרה היא, שכיוון שהם שולטים בעומק ההנהגה הפנימית, הרי שמכוחם הכל נמצא באופן של תערובת. ואיזו תערובת – לא תערובת קטנה, אלא תערובת גדולה. וכתולדה מכך, המעשים שבני אדם עושים מעורבים כולם בתוך תערובת. ועומק התערובת היא מקיפה את הדבר מכל צדדיו ומכל אופניו.

חשבון הנפש על התערובת

לפי זה, תולדת הדברים לגבינו היא, שכאשר האדם בא לחשוב בחשבון הנפש על המעשים שהוא עשה בל כל השנה כולה, כמובן שישנו את המבט הראשון והשורשי, האם הוא עשה מצוה, או שהוא עשה עבירה. זהו השלב הראשון – הטובים הם, אם לאו.

השלב השני, שזהו המכוון של הדברים שנתבארו כעת, בכל דבר ודבר שאנחנו עושים נמצא בו תערובת, הוא לא מציאות של או ימין או שמאל, חיובי או שלילי. מציאויות הדברים שנעשים הם באופן של תערובת. בוודאי שזה היה נכון בכל ימות עולם, ההתחלה ערוב, והאחרית ערוב, אך בעומק כמו שנתבאר, כעת כח התערובת מקיף את הכל, ולכן כל דבר מעורב זה בזה – מעורב בתערובת של 'רוב'.

ולפיכך, כל מעשה ומעשה שאנחנו עושים, ובלשון מדויקת יותר, 'רוב' המעשים, ורובו ככולו, באיזה אופן הם נעשים – באופן של תערובת. מציאות של תערובת עניינה, שהדבר איננו נקי, איננו זך, אלא נמצא בו מציאויות של תערובת.

זכאי וזן בדין – נקודה אחת נקייה לשם שמים

ניתן את הדוגמה השורשית והבהירה ביותר. יש לנו שני מהלכים יסודיים בראש השנה. מהלך אחד – להמליך את הקב"ה עלינו למלך. מהלך שני – הקב"ה דן אותנו ופוסק לכל אחד מה יהיה עמו באותה שנה. המלכת הקב"ה עלינו למלך – זהו עבודה לצורך גבוה. חלק הדין וחלק המשפט שהוא דן אותנו, זה 'צורכנו', מה ששייך לנו, כל אחד לפי חלקו שלו.

מעתה, כאשר האדם נמצא בראש השנה, והקב"ה דן את האדם, איש לפי ערכו, האם ראש השנה עצמו הוא

העולם ובאחריתו בסוף ימי מעשה בראשית, ובתחילת כל יום ובאחרית כל יום, וכן מהותה של ראש השנה – יסודה הוא תערובת, הרי שיש גם את התערובת הגדולה של כל ימות עולם.

ולפי זה, מהי התערובת הגדולה של כל ימות עולם. בתחילת ימות עולם, אצל מי התגלתה נקודת התערובת – אצל הנחש שפיתה את חוה לאכול מעץ הדעת שטוב ורע מעורבים בו זה בזה. ואם כן, כוחו של הנחש הוא, פיתויו הוא, להתחבר ל'תערובת'. זו היה בראשית ימות עולם.

באחרית ימות עולם, כמו שאומרים רבותינו, וכפי שגלוי וניכר בחוש לכל רואה, וכפי שמבואר רבות מאוד בדברי הגר"א, תהיה שליטה של הערב רב, שתשלוט על כל הדור כולו. מהו עומק הדבר שהערב רב שולט בסוף ימות עולם – ערב רב ששולט בסוף ימות עולם נקראת כך מלשון 'תערובת רבה', זו תערובת גדולה – 'ערב רב'. ישנו ערב זעיר – ערב קטן, וישנו ערב רב – תערובת גדולה.

ומצד כך, כשם שבראשית ימות עולם, ביום שנברא האדם, היה פיתויו של הנחש לאכול מעץ הדעת טוב ורע מעורבים זה בזה – תערובת, כך הייתה תחילת הבריאה, כפי שנתבאר עד כאן בס"ד. כך גם אחרית ימות עולם בנוי באותו מהלך. המהלך של אחרית ימות עולם הוא: "מערב עד ערב". העולם התחיל בתערובת, וסיומו של העולם גם הוא יהיה במהלך של תערובת. כיום, אנו תוקעים בשופר קטן, אבל השופר שנתקע בו באחרית הימים הוא: "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול". וכמו כן, גם התערובת שישנה באחרית היא לא תערובת קטנה, אלא היא 'ערב רב' – תערובת גדולה.

מהו ההבדל בין ערב זעיר לערב, ערב זעיר עניינו, הדבר מתחיל בערב ומסתיים בערב, מתחיל בתערובת ומסתיים בתערובת. אך ערב רב עניינו, שגם כל האמצע כולו הופך להיות מציאות מעורבת. זהו כח תערובת הגדולה שקיימת. אם רק הראשית והאחרית מעורבים, והאמצע איננו מעורב, הרי שהרוב איננו מעורב. אבל אם הכח של התערובת חל בכל ההיקף של הדבר, הרי שהתערובת כוללת את כולו. וזה נקרא כח ה'ערב רב'.

תפיסת החיים בדור האחרון – תערובת גדולה

הדברים הללו הינם ההבנה הבהירה והשורשית של תפיסת החיים שבה אנו נמצאים.

ראש השנה - תיקון תערובת של הערב רב

הכנה לראש השנה - מעשה דיבור או מחשבה רק לשם שמים

ואם כן, בכדי שתהיה מציאות של גילוי אמיתי, צריך שתהיה לאדם נקודה אחת נקיה. ונצייר כעת כיצד לעשות זאת למעשה.

אדם שבאמת רוצה להמליך את הקב"ה עליו למלך, שלב הראשון - קבלת עול מלכות שמים, קיום המצוות בפועל. בשלב השני, שבו אנו עוסקים - האדם צריך לקחת מעשה אחד לשנה הבאה עלינו לטובה, או מעשה, או דיבור, או מחשבה, שאותם הוא **בנקיות גמורה - לשם שמים גמור**, בלי שום שיקול אחר. לא לשם טובת העולם הזה, ולא לשם טובת העולם הבא, לא שכר בעולם הזה, ולא שכר בעולם הבא, אלא לעשות נחת רוח ליוצרו כפשוטו.

נקודה אחת כזו - הינה השורש שממנה מאירה כל הנפש כולה. זה נקרא: "תקבלו עליכם מלכותי", "שום תשים עליך מלך", לקבל את מלכות הבורא יתברך שמו, כלומר, שיהיה דבר אחד שכביכול מלכותו נגלית בה באופן השלם. אדם שפעל באופן הזה, יש בו נקודה אחת בנפש שאיננה של תערובת. על הנקודה הזו בנפש מתגלה "לדוד ה' אורי" - זהו מקור האור בנפשו.

נקודה אחת נקיה - זכאי בדין

ובהרחבה יותר. הרי אנחנו נמצאים בדור שכולו ערב רב, ומצד כך, מי שיש לו כזו נקודה נקיה, הרי שבזה הוא מבדיל את עצמו מן הערב רב, והוא בן העולם הבא, יש לו התבטלות. כמובן, שיש לו עוד חלקים בנפש שרחוקים מלהיות בלתי מעורבים, אך הוא מחובר ומקושר למציאות נבדלת, למציאות שהיא הויה בלתי מעורבת, על ידי נקודה אחת נקיה וטהורה.

על מנת להגיע למה שנאמר השתא, אין זה ענין של 'קבלה בעלמא' שאדם מקבל לעשות דבר אחד לשם שמים. אלא, צריך שבוחן כליות ולב יעיד עליו שזוהי כוונתו במחשבתו, וזוהי כוונתו בהרגשתו, וליבו שלם עמו שהוא עושה זאת באמת למען שמו יתברך באהבה. כאשר הקב"ה יעיד על אותו אדם, זה נקרא שהוא יצא זכאי בדין. הוא יצא הנקיות הפנימית שמשם מגיע שורש כל ההארה כולה.

ונבהיר ונאמר שוב: אין כוונת הדבר שיש לו רק משהו אחד קטן שנעשה בנקיות וטהרה בלתי מעורבת, אלא הדבר

'תערובת' - או שיש בו נקודה אחת שורשית נקיה שם לשמיים. מי שרוצה לצאת זכאי בדין, זכאי מלשון 'זך', נקי, מה צריך שיהיה לו - כמובן, ישנו את המבחן הראשון - מעשיו - האם הם טובים או לא. המבחן השני הוא, בהדגשה: האם יש באדם חלק זך, נקי, שאיננו מעורב. האם האדם עושה מעשה אחד, מדבר דיבור אחד, חושב מחשבה אחת - נקייה.

רבותינו אמרו, שאם יהיה ברור לאדם שהוא עשה דבר אחד נקי בעולם הזה, כבר יש לו מקום של נייחא. מדוע - כיוון שזהו מקום שאין בו תערובת, אין בו 'ערב', יש בו מציאות אחת נקיה, שהיא "בלתי לה' לבדו".

אם יש לאדם דבר אחד נקי - בדבר הזה הקב"ה יכול לשרות.

זהו עומקם של דברי חז"ל הידועים: 'פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם', או 'כפתח שעגלות וקרונות נכנסים בו', ועוד לשונות בדברי חז"ל. מהו 'פתח כחודו של מחט' - 'פתח כחודו של מחט' עניינו, **דבר אחד נקי בלתי לה' לבדו. דבר אחד - 'כחודו של מחט'. דבר אחד קטן, אבל הוא דבר אחד קטן בלתי לה' לבדו.**

הקב"ה נגלה רק בנקודה נקייה

כעת יש להבין עמוק: מי שלא נוגע בדבר אחד לשם שמים, הוא לא מכיר את הקב"ה. מדוע - כיוון שהקב"ה כולו טוב, ואותו אדם היכן הוא - נמצא בתערובת. היכן הקב"ה מתגלה - 'פתחו לי פתח כחודו של מחט', בחודו של מחט ישנה את נקודת הגילוי של הקב"ה. יתכן שהאדם יעשה מעשים רבים, אבל אם תפיסת עשייתו היא תערובת, על אף שבוודאי הוא יקבל על תערובת זו שכר, וגם יש לו אור רוחני מכוחה, אבל גילוי של הקב"ה באמת בתוך מעשיו - לא יהיה לו, כיוון שמציאותו היא מציאות של תערובת.

זהו העומק מדוע הגילוי שכינה שנמצא בדור דידן הוא רחוק מלהיות מהאופן של הרוממות העליונה. וכל זאת למה - בוודאי, יש הרבה תורה, והרבה מעשי צדקה, והרבה מעשים טובים, אבל הכל - **מעורב**, כמעט הכל לחלוטין - 'תערובת', תערובת של טוב ורע בפועל, תערובת של קנאה תאוה וכבוד שמקיפים את הכל, ואפילו אם זה שייך לעולמה של תורה, אבל הקנאה התאוה והכבוד יכולים לחול שם.

ראש השנה – תיקון תערובת של הערב רב

יכול להיעשות בין רגע, אך את גסותה של התערובת הגמורה הוא יוכל לסלק יותר בקלות, ולאט לאט הוא יוכל לגעת בנקודה יותר דקה שישנה. האם הוא יספיק עד ראש השנה או לא – איש לפי מדדגתו, היכן שהוא נמצא, ומה שהוא יגלה שם.

שאלה: כיצד האדם מגלה את הנקודה הכי עמוקה שלו.

תשובה: לכל אחד ואחד מאתנו יש כוחות חיצוניים וכוחות פנימיים. ניתן משל גשמי לדוגמא, אפילו בגשמיות, ביום יום האדם פועל בתוקף מסוים בכוחותיו, אך כאשר הוא נמצא במצב של מלחמה וכדומה, לפתע הוא מגלה כוחות פנימיים חזקים יותר שנמצאים בתוכו. זהו משל גשמי. כעת נביא משל רוחני, אדם מתפלל ביום יום, על דרך כלל תפילתו של האדם היא לפי המדרגה שבה הוא נמצא. אולם, כאשר האדם נמצא בעת צרה, מתגלה אצלו בנפש מקום יותר עמוק בנפש שממנו הוא פונה לבורא עולם. כלומר, המצב גורם לידי כך שמתגלה אצלו עומק יותר פנימי במקום שאליו הוא פונה אליו יתברך שמו.

ואם כן, כל אחד ואחד מאתנו אם הוא יתבונן ולו מעט על נפשו, הוא יכיר שיש בתוך נפשו עומקים. יש את החיצוניות שבה הוא משתמש על דרך כלל ביום יום, ויש את הפנימיות שמתגלה מדי פעם לפי ערכו אימתי שהיא מתגלה. ושם, האדם צריך להגיע למקום העמוק ביותר שהוא מכיר בנפשו שלו.

יש מי שזה יתגלה אצלו בתפילה, יש מי שעמל בתורה במסירות ומשם מתגלה נקודה זו, יש אדם שעושה הטבה מעומק לבבו, יש אדם שאוהב את הבריות ושם הוא מגלה את עומק נקודת חייו. אבל לכל אחד ואחד מאתנו יש את הנקודה הכי עמוקה שקיימת בתוכו. ולכן, האדם צריך לשבת עם עצמו ולחשוב, היכן הנקודה הכי עמוקה שיש בי.

אם נשאל אדם, לדוגמה בעלמא, אימתי הרגשת בזמן המרומם ביותר בחיך, יש בני אדם שיענו: "ביום החתונה". אולם, זה לא קשור בעצם לרוממות אמיתית, אלא הוא היה מרוגש אז. אלא צריך לבדוק, מתי האדם באמת הרגיש בזמן המרומם ביותר בחייו. הזמן המרומם ביותר בחיי האדם, זוהי תחילת ההתבוננות להכיר ולהתבונן לאיזה עומק הוא הגיע שם, מה הוא הכיר שם, מה קיים שם, וכן על זה הדרך.

שאלה: באיזה נקודה מדובר, האם בנקודה שהאדם 'רוצה'.

תשובה: כל רצון הוא מלשון 'רץ', האדם רץ להיכן שהוא רוצה להיות, אבל הוא לא שם. אנחנו מדברים על נקודה בנפש שהייתה גלויה אצל האדם, והוא מכיר אותה, מחמת שהוא פגש אותה באופן חושי. יש אדם שרוצה להתחתן, ויש אדם שהתחתן, יש אדם שרוצה לקנות בית, ויש אדם שקנה בית. אנחנו מדברים על אותה נקודה שהאדם כבר הכיר בנפשו, הנקודה העמוקה ביותר שהייתה גלויה לו, וכיוון שהיא הייתה גלויה לו, אזי יש לו נגיעה אליה.

האחד הקטן הזה הוא המקור של שורש ההארה שדרכה תאיר כל הנפש כולה, זהו הפתח כחודו של מחט' שמכוחו יכולה להיות שורש קבלת מלכותו יתברך שמו שתאיר לכלל כל ההיקף של כל השנה כולה בכל ימות עולם.

כמובן, ככל שאדם מתעלה עוד ועוד, נקודה הזו צריכה להיות מורחבת ומורחבת - "הרחיבי מקום אהלך". אבל הבסיס לקבלת עול מלכות שמיים אמיתית היא, מלבד קבלת גדרי הדין, שזהו השלב הראשון הברור והפשוט, השלב השני הוא, לקבל נקודה אחת נקיה בטהרתה - לצאת מתפיסת התערובת.

תיקון תערובת דחטא אדה"ר - בראש השנה

ביום ראש השנה אדם הראשון אכל מעץ הדעת שטוב ורע מעורבים בו זה בזה, אזי, נקנתה ביום זה התפיסה של חטא שבכל מתגלה מציאות של תערובת. ולכן, בו ביום הזה עבודתנו לתקן את אותו חטא, ובאיזה אופן - כפי שנתבאר, לגלות נקודה אחת שהיא בלתי מעורבת, אלא נקייה.

כאשר הנקודה הזו תתגלה בנפשות, ויתחברו הנפשות יחד, הנקודות האלה יצטרפו גם יחד, וזה יהיה השורש לאורו של משיח. זהו השורש של "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול" - היפך כוח הערב רב של התערובת ששולטת כמעט ללא מיצרים - מתגלה הנקודה ההפוכה שבדבר, ועל ידי כן יש את מקור שורש ההארה האמיתית בנפשו של אדם.

מקווה אני שהדברים הובנו מהדקות הנכונה שבתוכם. זוהי לא הגדרה של עצה קטנה וקבלה קטנה בלבד, ועל אף שזוהי באמת קבלה 'קטנה', אך היא עמוקה מאוד מאוד מאוד, והיא נוגעת בעומק פנימיותו של אדם, בנקודה הטהורה ביותר שיש בתוכו, ודרכה הוא בוקע ונקשר אליו יתברך שמו, והוא יוכל להרגיש בחוש "בהיותו קרוב" - קרבה ודבקות אליו יתברך שמו.

שאלות ותשובות:

שאלה: אם זהו לא ענין של קבלה, אזי איך זה באמת.

תשובה: שאלה נכונה מאד. וכמובן שהתשובה שתאמר היא מאוד מאוד מאוד קצרה ביחס לנקודת ההיקף. ראשית, כל אדם עבודתו היא לגעת במקום הכי עמוק שהוא מסוגל לגעת בתוכו. כשמגיע הימים הללו, ימים פנימיים יותר, בהגדרה של תפיסת פנימיות נפשו של האדם, עבודתו היא לגעת בנקודה הפנימית ביותר שיש בנפשו. כאשר הוא נוגע בנקודה הפנימית ביותר שיש בנפשו, הוא צריך לעמול ולזהות מהי נקודת התערובת שהוא מכיר שם. בתערובת הזו שהוא מכיר שם, שם עבודתו לסלקה. כמובן, זה לא

ראש השנה – תיקון תערובת של הערב רב

שאלה: מהי הגדרת התערובת בדור האחרון.

היא זו ששולטת.

תשובה: כל זמן שיש חטא בעולם, שזהו חטא אדם הראשון, כח התערובת זהו הכח השולט. בני ישראל שעמדו רגליהם על הר סיני, פסקה זוהמתן, כמו שאומרת הגמרא. כלומר, לבני ישראל באותו זמן לא שלט כח התערובת, אלא התגלה הטוב האמיתי. כאשר הם חזרו ונפלו בחטא העגל, כמו שאומרת הגמרא בתחילת מסכת עבודה זרה, חזר כח התערובת מעין מה שהיה קודם לכן, ואזי הכח ששולט בנפש הוא כח התערובת. לעומת זאת, כח הטהרה הפנימית הבלתי מעורב, נמצא במעמקי הנפש – נעלם ומכוסה, ובפרט באחרית הימים, כיוון שבסוף לעולם התערובת

לפיכך, בדור שאנחנו נמצאים בו עכשיו, כל בר דעת רואה – הכל מעורב זה בזה. אדם קונה ספר שנכתב על ידי מחשב, מה עשו באותו מחשב, וכן על זה הדרך. אפילו דבר קדוש, שמדפיסים אותו, מה עוד הדפיסו שם. הכל מעורב – כח התערובת נמצא בכל היקפו. זהו עומק ההגדרה שהערב רב שולט. אילו לא נמצא נקודה אחת נקיה, נפלנו לגמרי לערב רב. כאשר מצאנו נקודה אחת נקיה, זוהי הדרך השורשית להינצל מכל התנועה של הנפילה. ■ ראש השנה_076_ערב רב. תערובת. תשעט

לימי הרחמים והסליחות

נכתב על ידי הרב שליט"א מתשנ"ח

מה יתרון לאדם בכל עמלו לפתע ימצא עצמו בסוף עולמו להיכן אשר היה תשוקתו ותאותו שם ימצא עצמו לאחר מותו	האדם עומד ומתבונן מביט ובוהן לפניו נגלה עולם סתום וחתום ללא תוכן לשם מה נוצר ולשם מה נברא זאת ברור מעצמו שום דבר אינו נמצא
ידיעה זו מה טיבעה בודאי אינה הכרה שכלית יבשה חיים ספוגי תענוג ורויה חיים של דבקות הנשמה ביוצרה	ראיה חודרת מראה לאדם הזקנים כבר אינם החיים אינם יודעים מה רצונם יחידים הם אשר זכו באמת להכיר את בוראם
הנפש משתוקקת לשיר ולרנן גם הברש אינו מונח בזוית וקרן	איך אפשר לחיות ללא אבא שבשמים אבא אשר אחריו נמשכים כמים
האדם חפץ למלא את תשוקתו כח החומר עומד בעכרו עומד בצדו ומדמה לו כאילו "האני" בהבלים חפצו	הלב טבעו כאבן קשה הכיצד אפשר לטוע בו אהבה ויראה סוד גדול הוא לבעלי העבודה מי אשר אין לו יד ושם בזה לא יבינהו נכונה

או אז שיהיה לבי חלל בקרבי ירגיש שאין לי בעולמי אלא לעשות רצון יוצרי מנותק מכל חומר גולמי תשוקתו רק שכלית ומישוש רוחני	האדם לבו בפנימיותו טהור אולם מכוסה בתשוקות שעליו לשבור בכל שבירת רצון מתגלה מקצת טוהר לבו עליו מוטל לשבור ולשבור עד שיתגלה כולו
העוה"ז לו כנדה העסק לו בו כצרה מציאותו נשמה דבקה בבוראה הויה הנכללת בשורשה	כבוד אינו יודע מה טיבו תאוה אינה במושכלו מה לו לעולם שאינו שלו די לו באין עוד מלבדו
לפניו הוא חי בכל לבו לולי זאת מה יש לו בעולמו יודע גם יודע כי אתה לבדך חלקו וממך אי אפשר להפריד נפשו	

ר"ה שחל בשבת וההכנות הראויות לשנת תשפ"א

(א) ראש השנה שחל בשבת שאין תוקעין בשופר (כמו בשנה הבאה עלינו לטובה - תשפ"א), האם יש יותר סכנה לכלל ישראל ח"ו כיון שאין לנו את ערבוב השטן הנעשה ע"י השופר?

(ב) ואם יש סכנה, מה אפשר לעשות כדי להנצל?

(ג) האם ישנה עבודה מיוחדת כאשר אין לנו את הכח של ערבוב השטן שע"י תקיעת שופר בשנה זו?

(ד) הרב מבאר שעד שנה זו היה רכ"א שנים עד סוף העולם, ועכשיו עם שנת תש"פ יש ר"כ שנה עד הסוף, ועל כן נתקצר במדת מה את מדת "ארך" (אותיות רכ"א - ארך אפים) של הרבש"ע, ולכן בשנה זו היה יותר חרון אף בעולם. בשנה הבאה עלינו לטובה שנת תשפ"א, יהיה ר"ט שנה עד סוף העולם, האם יהיה זה עוד קיצור ח"ו במדת מאריך אף של הרבש"ע, והמשך התהליך של שנה שעברה תש"פ שהיה בו חרון אף? והאם בכל שנה ושנה אח"כ תהי' עוד ועוד קיצור במדת ארך אפים, וא"כ יש לנו לדאוג הרבה מה תהא עלינו??

(ה) הגאולה קרובה אלינו, ואנו צריכים להיות מוכנים להגאולה, וידוע מאוד דברי הרב דסלר שמי שלא עבד לתקן עצמו קודם ביאת משיח, אינו מקבל השלימות מהמשיח, אלא כל אחד צריך להכין עצמו קודם המשיח, ואז כשיבוא משיח יקבל שלימות למדרגתו. אבל אלו שאינם עובדים לתקן נפשם קודם המשיח לא יזכו לכל ההשגות שהמשיח יביא לעולם.

והנה יש לנו כל מיני עבודות, בכללות ובפרטות עד הפרט האחרון, דק מן הדק, יש לנו את העבודה להתחבר להרבש"ע ולדבר עמו ית' ולהתקשר בו יותר עמוק, וכמו שהרב מבאר בספרי בלבבי, וגם יש לנו עבודת תיקון המידות שהיא עבודת כל החיים, ויש לנו לברר את ארבע יסודות הנפש כדי לידע מהו עבודתנו הפרטית, וגם יש עבודת אהבת ישראל, וגם יש לנו חובת עסק התורה וחיבור להתורה הקדושה ע"י מסירות נפש ולשמה, ויש עבודה להגיע ליחודיות שלנו ולגלותו, ויש עוד פרטים חשובים עד אין קץ בעבודתנו, כמו שאנו יכולים לראות מכל הסדרות של הרב, והיום קצר והמלאכה מרובה, וכ"ש בתקופה הזו של סוף עקבתא דמשיחא שהמשיח נמצא בדלת, שיש לנו כ"כ לתקן, וא"כ באיזה עבודה אנו צריכים להתרכז? אין עוד מלבדו? הכרת הנפש? לדבר תמיד עם ה'? ללמוד תורה במסירות נפש? לתקן המידות? האם הקב"ה רוצה שכולנו נעבוד על כל פרט ופרט בעבודת ה' כל אחד כפי מדרגתו?

כתיבה וחתימה טובה להרב ולכולנו, ולכל נשמות ישראל, תודה רבה להרב על הכל.

המשך בעמוד האחרון

כתיב (אסתר, ט, כב) ומתנות לאביונים. והנה מתנה לאביון אינו בגדר צדקה אלא "מתנה". והוא השורש לכל "מתנות" עניים. שעולה מדרגת צדקה לדרגת מתנה. כי בצדקה המעלה נותנה ואינו יודע למי נותנה, מקבלה ואינו יודע ממי מקבלה. אולם במתנה אמרו (שבת, י, ע"ב) הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו. וזהו מעלת נתינת מתנות לאביונים, שצריך להודיעו. ודו"ק. ועי"ז מעלה האביון מאחור באחור (אי ידיעה של נותן ומקבל נקראת אחור באחור) לפנים בפנים. וזהו תיקון האביון. וזהו חידוש לדינא שלכתחילה ראוי לתת מתנות לאביונים פנים בפנים. ובאמת הדבר תלוי בפלוגתא מה סברת דין נתינה זו, האם לצורך סעודה, או להרבות אהבה, ואכמ"ל.

והבן ששורש מתנות לאביונים במחצית השקל, שהוא מתנה, הוא תיקון מדרגת יוסף כמ"ש בתנחומא. ולכך אף מתנות לאביונים שהוא המשך של מחצית השקל, הוא תיקון מכירת יוסף שנקרא אביון.

והנה פירש רש"י (מגילה, ז, ע"א) ומתנות לאביונים - שתי מתנות לשני בני"א, די לכל אחד ואחד מתנה אחת, דהא אביונים נמי תרתי משמע. משא"כ משלוח מנות, ב' מנות לאדם אחד. ובר"ן שם (על הרי"ף, ז, ע"ב) כתב, ולאביונים די לכל אחד במתנה אחת, שהיא נחשבת בעיניהם כדבר גדול. וכפשוטו, כיוון שהוא אביון ותאב לכל, לכך אף דבר אחד חשיב בעיניו לדבר גדול. ועיין ר"ן שם (ז, ע"א) שפירש, וז"ל, ולאביונים שאינן רגילין לאכול די להם במתנה אחת, והיא נחשבת בעיניהם כדבר גדול. אולם להנ"ל, זהו שהוא בגדר "מתנה", זהו הדבר גדול. ולפ"ז יהיה נפק"מ כמה שיעור הנתינה. דהריטב"א (שם, ז, ע"א) כתב שסגי בפרוטה, וי"א שיעור סעודה, ואכמ"ל (עיין פמ"ג, מש"ז, תרצד, א. וזרע יעקב, סימן יא, ועוד פוסקים).

ועיין טורי אבן (שם) שהביא דברי הירושלמי, ופירש שלשיטת רבנן בעי ב' מתנות לב' אביונים. והיינו להשוות משלוח מנות שהוא לאהבה ורעות למתנות לאביונים שאף הוא לאהבה ורעות. וזהו שלמות הארת הפורים, לעלות אביון מלשון אבה, תאב לכל, לאביון מלשון אבה, אהבה.

וכתב הרמב"ם (מגילה, פ"ב, הי"ז) מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, עכ"ל. והיינו שמתנות לאביונים הוא עיקר מידתו של יום, ובעומק כנ"ל שהוא מעלה אביון מאחור באחור לפנים בפנים.

אמרו (מעשרות, פ"ד, מ"ו) ר"א אומר, הצלף מתעשר תמרות "ואביונות" וקפרס, ר"ע אומר אין מתעשר אלא "אביונות" מפני שהן פרי. ולב"ש הוה ספק אי הוה מין ירק או מין אילן (עיין ברכות, לו, ע"א), ועיין ירושלמי מעשרות

ראש השנה - שופר | ו-פ

הנה נודע ששם אלקים עולה בגימט' פ"ו. והוא בחינת שופר, פו-רש. שעבודתינו ביום זה לעשות עצמינו כרשים באנו לפניך, כדלים וכרשים. וכמ"ש כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה. פו-סה. והמתעשרת הוא מכח פ"ו, בחינת הרוצה להעשיר יצפון, צפון, צן-פו. ששם צפון כל העושר. כי אין שם גבול, כי צד צד צפון פרוץ, פו-רץ, כמ"ש בב"ב (כה, ע"ב). וח"ו אם לא נתקן נעשה שדפון, שדן-פו.

ועבודת היום מחד לכוף דעתיה, כמ"ש שופר של ר"ה כפוף, "כמה דכייף איניש דעתייה טפי מעלי". כפוף, כף-פו. והוא בחינת שופר, פו-רש, שפל כרש ועני. ומאידך העבודה עלה "אלקים" (פ"ו - כנ"ל) בתרועה, להעלות הפ"ו, בחינת צפור, צר-פו, עוף הפורח, עוף, ע-פו. ועולה עד אל"ף, אלופו של עולם. אלוף, אל-פו, עולה אל-פו, פו-אל.

ותחילת ההארה בחודש אלול, בחינת דוד, אני לדודי ודודי לי, ואזי נגלה קול דודי דופק פתחי לי. דופק, דק-פו. "פתחי לי", ואם עשה כהוגן פותח, פו-תח. וזה השורש שבר"ה יצא יוסף מבית האסורים, יוסף, יס-פו. שנכנס ע"י פוטיפר, פו-טיפר. כי נפתח הסתום, בחינת פדיון, פו-דין, הותר האסור. ונגלה בחינת דוד, כמ"ש דומה דודי לצבי או לעופר האילים, עופר, ער-פו. בחינת ריצה, רודף, פו-דר. בחינת דוחף, פו-חד.

ובר"ה הקב"ה דן את כל באי עולם, ושוקל ומונה וסופר, סופר, פו-סר. ואזי יושב על כסא המשפט ושופט, פו-שט.

והבן שיש ב' מהלכים לתיקון הדינים, פ"ו הנ"ל. א. לפוררם. ב. להעלותם לשורשם. ובחינה א' של פרוך, פו-רר, זהו בחינת פורים, פו-רים. ע"ש הפור, פו-ר וביום י"ד חייב בו מי שפרוץ, פו-רז. ונגלה בו כח ההיפוך, ו"נהפוך הוא", הפוך, פו-כה. ופורים סוף ניסים. סוף, ס-פו. שבתחילה שק ואפר יוצע לרבים, בכי ומספד, עת ספוד, פו-סד. ושורשו בן המן, דלפון, פו-דלן. ואח"כ בישועה, המן יצא אבל וחפוי ראש. חפוי, פו-חי.

ובחינה ב' הוא בחינה ר"ה, העלת הפרורים, תרועה, לשורשו. עלה אלקים בתרועה. וזהו בחינת תרופה, פו-תרה. ור"ה יום דין לכל באי עולם, הן ישראל והן אוה"ע, והיינו שאין עיקרו במדרגת הארת הנשמה, שם הוי"ה, אלא במדרגת הגוף, שם אלקים כנ"ל. גוף, ג-פו. אולם כאשר עולה הפ"ו בבחינת עלה אלקים בתרועה, כנ"ל, עולה לשם הוי"ה. ונהפך ממדרגת גוף למדרגת נשמה מכחם של ישראל שנגלה להם רז התרועה. ועי"ז נהפך ה"כסה" גימט' פ"ו עם הכולל, ונעשה מחושך אור, "אורי" זה ר"ה. וזהו בחינת "אופיר", אור-פי. וכן פו-ירא. נתקן ונהפך להארה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: יוסף, צפון, שופר, אופיר, אופן, אפוד, אלוף, סופה, פרוך, שדפון, פרוץ, גוף, דופק, דחוף, דלפון, הופיע, כפוף, מופת, חיפוש, כפתור, הפוך, פור, פורים, פוצה, צפור, שופט, יהושפט, סופר, סופד, ספון, עופר, צופה, חפוי, הוספה, פדות, תרופה, מספוא, נפוץ, עפרון, עורף, פדיון, פוגה, פגול, פוטיפר, פוקד, פנאל, פרוז, פתוח, פתאום, צפניהו, צרוף, ציפוי, סוף, אגרוף, חוף, עוף, צורף, צנוף, נוף, רודף, שואף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

(שם) ורמב"ם (מעשר שני, פ"א, ה"ז). ועיין ר"ן (שבת, על הרי"ף, פד, ע"א) צלף אילן גדול בעל ענפין הרבה ושלושה מיני אוכל יש בפרותיו, אביונות וקפריסין ולולבין.

והנה על צלף אמרו (שבת, ל, ע"ב) ותו יתיב ר"ג וקא דריש, עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום, שנאמר ונשא ענף ועשה פרי, מה ענף בכל יום אף פרי בכל יום, ליגלג עליו אותו תלמיד, אמר והכתיב אין כל חדש תחת השמש, א"ל בא ואראך דוגמתם בעוה"ז, נפק אחוי ליה צלף. והיינו שצלף הוא ניצוץ של עוה"ב בעוה"ז בכח החידוש, כח ההולדה, מידתו של יוסף, יוסף לי ה' בן אחר, בכל יום (עיין בב"ב, כח, ע"ב).

ועוד אמרו על צלף (שבת, קנ, ע"ב) ת"ר, מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרץ בתוך שדהו, ונמלך עליו לגודרה, וזכר ששבת הוא, ונמנע אותו חסיד ולא גדרה, ונעשה לו נס ועלתה בו צלף וממנה הייתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו. והיינו שנגלה בו בחינת שבת מקור הברכה, בכל יום, בחינת יוסף, הוא המשביר לכל הארץ. וזהו היפך אביון שאין לו כל.

ויתר על כן אמרו (ביצה, כה, ע"ב) והיינו דאמר ר"ל, שלשה עזין הן, ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות, וי"א אף עז בבהמה דקה, וי"א אף צלף באילנות.

וביאור הדברים, דהנה איתא בארזי"ל (לקוטי הש"ס, שבת) על מעשה בחסיד אחד הנ"ל, וז"ל, דע כי החסיד זה הוא ר' יהודה ב"ר אילעי, ואז נתנוצץ בו נשמת צלפחד הצדיק אשר חטא בענין קשישת עצים בשבת, כדברי ר"ע ז"ל, ועתה תיקן אותו חסיד בחסידות זה ומעשיו. וז"ס שארזי"ל שיצא לו צלף חד וממנו היה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, כי צלף-חד, היינו צלפחד, והייתה מזה פרנסתו, כי הוא תיקן מה שקלקל מקודם, והזדונות נעשות לו כזכויות בתשובה מעליותא כי האי.

ועיין תולדות יעקב יוסף (שלח) וז"ל, ביאור ש"ס פ"ג דביצה, צלף באילנות, וכו', ונ"ל דכתב מהרש"א (שם ד"ה ראיון) ישראל עזין לעמוד על דבריהם שלא ישובו וכו'. וזהו ענין צלף חד שמצאו אותו מקושש והתרו בו ועדיין מקושש (בחינת מזיד, זדון-עז), וכמ"ש הארזי"ל ענין חטא צלפחד, ובתיקונן עלה צלף - חד, עכ"ל.

והבן שהצלף תיקון המזיד, אור דלעת"ל שהכל שב לשורשו, שע"י אהבה זדונות נהפכים לזכויות, וזהו בחינת "אביונות" שבו, שנגלה בו ועל ידו "אב" בכל, ראשית הכל. וזהו אור עוה"ב. תשובה מ"אהבה". וזהו "אביונות", תיקון האהבה, תיקון תשובה מאהבה. כי עיקר מדרגת עוה"ז, יראה. ועיקר מדרגת עוה"ב, אהבה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

וברור, שמונח כאן עומק ההגדרה של אילו של יצחק, מה שהוא נאחז בשערותיו, וזה שורש הסבך שבו, והוא הוא זה שמוקרב במקומו של יצחק, כלומר, מקריבים את אותו סבך של שערותיו, זה גופא עומק כח ההקרבה שמתגלה בעקידת יצחק.

יצירת אדם ה"מכה בפטיש" שכולל את כל העשרה מאמרות

ובלשון ברורה ופשוטה, כל שער הוא מלשון עשר, יש את ה"עשרה מאמרות שבהם נברא העולם", והמאמר העשירי לפי רוב דברי רבותינו הוא "ויאמר אלקים נעשה אדם", שהאדם נברא, מהמאמר העשירי.

וא"כ, האדם שהוא האחרון למעשה בראשית, הוא ה"מכה בפטיש" של כל המעשה בראשית.

והרי במלאכות שבת, ההגדרה שהאדם חייב על מלאכת מכה בפטיש שונה מהגדרת שאר המלאכות, בכל מלאכה ומלאכה שהוא עושה, הוא חייב על אותה מלאכה, אבל במלאכה של מכה בפטיש, אין ההגדרה שלה שהוא חייב על המלאכה עצמה כפשוטו, כזרע, חורש, קוצר, וכן ע"ז הדרך, אלא גדר מלאכת מכה בפטיש עניינו, שהוא משלים את כל הדבר, והוא חייב על הכל, זה לא מלאכה פרטית, אלא זה מלאכה שכל יסודה היא השלמת הדבר בבחינת 'אין המלאכה נקראת אלא על שם גומרה', ולפיכך ה'מכה בפטיש', הוא חייב על גמר הכל, שהכל נקרא על שמו, וא"כ, הוא חייב על הכל, הוא לא חייב על הפרט, אלא הוא חייב על הכל.

וא"כ, אדם שהוא הבריאה האחרונה למעשה בראשית, "אחור וקדם צרתני", "אחרון למעשה בראשית" כמו שדורשים חז"ל בגמ' בסנהדרין, ומה שהוא מתגלה כ"אחור" בשעת יצירתו, היינו שהוא ה"מכה בפטיש" של כל מציאות הבריאה, ולכן הוא כולל את כל מציאות הבריאה, צורת כל הבריאה כולה היא צורת אדם, כדברי האבות דרבי נתן כידוע, ויצירת האדם, היא ה"מכה בפטיש" שמכחה הושלם ונגמר המעשה הבראשית, ואחרי יצירת האדם נאמר "ויכולו השמים והארץ וכל צבאם", כילה מלאכתו ביום השביעי, שזה לאחר יצירת האדם, אדם וחיה, שהם שני יצירות - אבל בזה, הוא כילה מלאכתו, זהו מציאות של "מכה בפטיש" שמתגלה בעומק יצירת האדם.

ואשר על כן, על אף שהאדם נברא מהמאמר העשירי, אבל בעומק, להמתבאר, הוא נברא מה'עשרה מאמרות', שכיון שהוא 'מכה בפטיש' של כל מציאות הבריאה, לכן זה מוגדר שהוא נברא מכל העשרה מאמרות כולם.

ידועים עד מאד הדברים שמובאים בר"ן, לגבי מטבע התפילה שאנחנו אומרים בראש השנה, "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", שלכאוף זה לא יום ראשון, שהרי האדם נברא ביום

איל - איל, כבש, וחיה, עיקר מדרגת האיל, כמו שאומרים רבותינו, היא מדרגתו של יצחק אבינו, וכמו שנאמר בעקידה, שבתחילה הרי, שואל יצחק את אברהם, "ואיה השה לעולה", ואברהם אומר לו - "אלקים יראה לו השה", ובסיפא של העקידה, לאחר שהקדוש ברוך הוא אומר לאברהם אבינו ע"י המלאך, "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה", אברהם אבינו רואה - "והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו", 'איל אחר', יש כמה וכמה ביאורים בדברי רבותינו מהו 'אחר', אבל, כלומר, ביחס ליצחק, במקומו של יצחק, עומד כאן דבר אחר, איל, והאיל הוא 'זה לעומת זה', מקביל למדתו של יצחק.

והדברים מוכרחים מיניה וביה, מתוך עצמם, עד כמה שבמקום לעקוד את יצחק, "והעלהו לעולה", במקום זה מתגלה שהעולה הוא 'איל אחר נאחז בסבך בקרניו', ברור הדבר שזה לא מקרה, שבמקומו של יצחק יש 'איל אחר', אלא האיל עומד במקומו של יצחק עצמו.

איל יצחק - שורש שופר דלעתיד

יותר על כן כידוע, כמו שמובא בפרקי דרבי אליעזר, שמאותו איל, מכל אבר ואבר שלו, יש לו שורש ללעתיד, ומקרנו של אותו איל, הוא השורש לשופר, בכללות הרי, יש את העשרה טעמים שמנה רב סעדיה גאון בתקיעת שופר, ואחד מהם, שהשופר הוא כנגד עקידת יצחק, שזה מה שאנחנו מזכירים בזכרונות, "עקידה שעקד אברהם את יצחק בנו ע"ג המזבת, לעשות רצונך בלבב שלם".

אבל יתר על כן, הוא שורש לשופר דלעתיד, כמו שאומרים חז"ל בירושלמי ועוד, שבאחרית הימים, עתידים בני ישראל להסתבך בעבירות כמו אותו איל שנאחז בסבך בקרניו, ואז יבוא אותו קרן של אילו של יצחק, ובו יתקיים "וה' אלוקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן", יתגלה השופר שמכחו יאיר האור של הגאולה.

וא"כ, איל הוא במדרגה של יצחק, אבל בפרטות, עיקר הגילוי בערכין של הדבר, זה מה שמתגלה בקרנו של האיל, שזה המקום הגבוה באיל, הקרנו של האיל, יש קרן תחתונה בבחינת מצות לקט שכחה ופאה, שמצות פאה הוא מה שנמצא בצד, מה שנמצא בקרן, זהו הקרן התחתונה, ויש את הקרן העליונה, שזו הקרן שתוקעים בשופר, שזה צורת השופר - "עלה אלקים בתרועה", שמתתא לעילא מתגלה התקיעה, וקרנו של אילו של יצחק, זהו השורש של הגאולה העתידה במהרה בימינו.

ועומקם של דברים, "הנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו", אומרים רבותינו, מהו "בסבך", מכח איזה סבך הוא היה נאחז? לא מכח הסבך של אילן הוא היה נאחז, שזה צד אחד של ביאור הדברים - אבל ביאור נוסף, מהו "איל אחר נאחז בסבך", בסבך של שערותיו של עצמו, בשער של האיל עצמו הוא נסתבך.

נתלה בשערו, הוא נתלה בשער, כלומר, שער - עשר, כמו שהוזכר, זהו גדר של 'בינונים תלויין ועומדין', הם תלויים ועומדים עשרה ימים, במה הם תלויים? הם תלויים בשער, בעשר, זה גופא מקום תלייתם, כמו אבשלום שניתלה בשער.

ולפי מה שהוזכר קודם לכן, דקדוק הדברים הוא כך - כיון שהאדם אינו רק המאמר העשירי של מציאות הבריאה, אלא האדם הוא כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, שכל המאמרות הם מציאותו של האדם, ולכן בכל יום ויום מעשרת הימים האלה, מאיר בהם המאמרות, שבכל יום ויום מאיר בו מאמר אחד ממעשה בראשית, אלא שאצל צדיקים שמעיקרא הקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, לכן הם נחתמים לאלתר לחיים טובים ולשלום ביום ראשון, שביום ראשון נחתמים אצלם כל העשרה, זה אצל צדיקים שהקב"ה מדקדק איתם כחוט השערה, אבל אצל בינונים שהוא לא מדקדק איתם כחוט השערה, הם ממשיכים להיות תלויים בשערם עשרה ימים, ובכל יום ויום יש שורש של שורש של דין באחד מהעשרה מאמרות, ביחס למדרגתם שלהם, עד היום העשירי שהוא כלל הכל, יום שכולו רחמים.

אבל מ"מ א"כ, זהו עומק הדבר שחל כח של העשרה ימים האלה כנגד כח העשרה של מציאות האדם, שהם העשרה מאמרות שמהם נברא האדם.

ודייקא מכח שכל קריאת שם מתחיל במציאות המלכות, שייצא טבעך בעולם זה גדר של שם, כמו שהוזכר לכן ביום ראשון של העשרה ימים האלה נאמר בו "שתמליכוני עליכם", שזה קריאת שם, "ובמה, בשופר", שזה השופר שבו אנחנו עוסקים השתא, אילו של יצחק, ההמלכה, הקריאת שם, שהיא שורש יצירת האדם, שמכחה הוא חובק בתוכו, גונז בתוכו את כל מציאות הנבראים כולם, זה תחילת הימים האלה של עשרת ימי תשובה, שבראשם ראש השנה, "שתמליכוני עליכם".

צדיקים - מדרגת האחד' שהוא שורש לעשרה, בינונים - מדרגת העשרה

אבל בעומק יותר, "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם" כלשון המשנה באבות, "והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא, כדי ליתן שכר טוב לצדיקים, שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וכדי ליפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

הצדיק, כאשר הוא מקיים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, אז כפשוטו, העולם יכל להיבראות במאמר אחד, אבל הוא נברא בעשרה, והוא מקיים את העולם של העשרה, אבל ברור שזה לא כך - צדיק, כאשר הוא מקיים את העולם

שישי למעשה בראשית, וכפשוטו, מחמת שהוא עיקר היצירה, לכן זה נקרא שגדר הדבר הוא שהאדם הוא התחילה למעשה בראשית מצד חשיבותו וזהו המטבע 'זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון'.

זה היום תחילת מעשיך - מכח קריאת השמות של אדה"ר

אבל בעומק להמתבאר, מחמת שהאדם הוא ה'מכה בפטיש' של כל הבריאה כולה, כל זמן שאין את ה'מכה בפטיש' של הדבר, א"כ, אין גדר שהדבר יש לו מציאות של קיום, חסר לו את מדרגת ה'שם', והרי לכן קרא האדם שמות לכל הנבראים כולם, כי כל זמן שלא חל על הדבר 'שם', א"כ, לא הושלם הדבר, והדוגמא הבהירה לכך, זה בגדר מלכות, שנאמר לגבי המלכות של דוד המלך "עדיין לא יצא טיבעך בעולם", שכיון שלא יצא טיבעו של דוד, אין לו גדר של מלך גמור, כלומר, במה שלא יצא טבעו בעולם - שאין לו גדר של יציאת שם בפועל לכן לא היה לו גדר של מלך גמור שהשלמת כל דבר ודבר הוא ביצירת השם. ולכן "ויקרא האדם שמות", מה שהאדם קורא שמות, כלומר, הוא חוקק את ההשלמה של הדבר, את ה'מכה בפטיש' של הדבר, ועל ידו הושלם בריאת כל דבר ודבר, כלומר, הוא ה'מכה בפטיש' שמשלים את כל מציאות הדברים, ולכן דוקא זה מוגדר "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון", כי קודם יצירת האדם, וקריאת השמות שהאדם קרא לכל הנבראים כולם, חסר בעצם המציאות של כל דבר ודבר, ולכן זה מוגדר "זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון".

ומ"מ כמו שנתבאר, האדם חובק בתוכו את כל העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, זהו הגדר של מציאות העשרה.

שערו של אדם בבחינת עשר

והשורש של הדבר שזה מתגלה בקומת אדם, בחלק העליון של האדם שזהו ראשו של האדם, ולמעלה מהראש, מה שיוצא ממוחו שממותרי המח, יוצאים השערות שער - עשר, זה ראשית תחילת קומתו של האדם, ועד למטה, עד מקום עקבו של האדם, זה צורת הקומה של האדם, מהעשרה מאמרות שנברא העולם, ונברא האדם, משערו שהוא עשר, משתלשל עד מקום התחתון שהוא מקום עקבו של האדם.

"בינונים תלויים ועומדים" בשער - עשר

העשרה ימים שמראש השנה ועד יום הכפורים, ברור הדבר, כמו שכבר הוזכר, "צדיקים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים ולשלום, רשעים נחתמין לאלתר למיתה, ובינונים תלויים ועומדים, הבינונים שהם תלויים ועומדים, מאיזה גדר הם תלויים ועומדים? כמו שנאמר במשנה בסנהדרין 'אבשלום

לא השלים את הדבר, אז חסר בקריאת שם, אבל כאשר הוא השלים את העולם, זה ההבחנה של "יצא בשם טוב", "טוב שם משמן טוב וטוב יום המות מיום הולדו", זהו ה"שם טוב" שעולה על כולם, שמתגלה באחרית של האדם, וביצחק, זה מתגלה כבר בחייו, שבחייו עצמו הוא כבר השלים ועלה למדרגת עולם הבא, ולכן כח השם שבו, חל בו, זה המדרגה של יצחק.

יצחק - הצחוק של העשרה

ולפי"ז ביאור השם יצחק עצמו, כמו שכבר הוזכר, שיצחק זה צחק י', הרי כל יצחק נקרא יצחק מכח המדרגה של צחוק, "צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי", הרי מעיקרא נאמר "צחוק עשה לי אלקים", וא"כ, הם יכלו לקרוא לו גם "צחוק", ולמה הם קראו לו יצחק על שם "כל השומע יצחק לי", אבל בעומק, הוא נקרא יצחק - צחק י', כלומר, עומק הצחוק שמתגלה ביצחק, זה הצחוק של העשרה, הוא מגלה שהכל בפנימיות הוא 'אחד'.

'הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל', כמו שאומרים חז"ל ששלמה המלך אמר 'הבל הבלים' על כל מעשה בראשית, ולכן הוא אומר ז' פעמים הבל, על כל שבעה ימי בראשית, בבחינת כביכול, "קרא קטיגור [תיגר] על מעשה בראשית", אבל בעומק, מה שהוא אמר 'הבל', הוא אמר 'הבל' על העולם שנברא בעשרה, והוא מגלה את המציאות של ה'אחד', ועיקר הגילוי הזה מתגלה במדרגתו של יצחק, צחק - י', כמו שנתבאר.

עקידת יצחק - המכה בפטיש של העשרה נסיונות שחובק בתוכו את כולם

ולפי"ז, ברור הדבר, "איל אחר נאחז בסבך בקרניו", איל אותיות אל י' - קרבן עולה, היינו שזה עולה למעלה, ומה עולה? הי' הוא עולה אל... ואת מה הוא מעלה - את הי', כלומר, הוא מעלה את הדבר מי' לא', זה אותיות איל, הוא מעלה את מדרגת הי' העשרה למדרגה של הא', ה'אחד', והרי לפי רוב שיטות הראשונים, מדרגת עקידת יצחק מצד העשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו, כמו שמבואר במשנה באבות, העקידה היה הנסיון העשירי, כלומר, זה לא שהעקידה היה נסיון עשירי, שהיה עוד נסיון ועוד נסיון, עד שהגיעו לעשירי, אלא לפי מה שמתבאר, מציאות העשירי שבדבר, כמו שביצירת אדם שנברא במאמר העשירי, הוא ה'מכה בפטיש' של כל העשרה המאמרות, שהם כולם נקראים על שם העשירי, כך גם בעשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו, גדר הדבר הוא, שהשורש של הניסיון העשירי, היינו שהוא ה'מכה בפטיש', שחובק בתוכו את כל העשרה נסיונות שאברהם נתנסה בהם קודם לכן, וע"ש כן, הוא נקרא יצחק - צחק - י', על שם הנסיון העשירי, שחובק בתוכו את כל העשרה נסיונות, שמקבילים לעשרה מאמרות, ע"ש כן הוא נקרא יצחק, צחק י', זה שורש מציאות העקידה.

של העשרה, הוא מחזיר את העשרה למה שנאמר שהעולם יכל להיבראות במאמר אחד, ה"במאמר אחד יכול להיבראות", כמו שהוזכר פעמים רבות מאד, ב'בכח', הוא נברא במאמר אחד, ב'בראשית', שם כבר הכל גנוז, כדברי רש"י שביום ראשון הכל נברא, ובפועל, כל יום ויום יוצא הדבר לפועל, יש מציאות של עשרה, והצדיק, שזהו מדרגת החכם, חכמה אותיות כח - מה, כידוע מאד, הוא מקיים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, הוא מקיים ומאיר בו את העומק שהפנימיות שלו שהוא היכול להיבראות במאמר אחד", זה הכח שמתגלה מכח מציאות עבודת הצדיקים, זהו "ליתן שכר טוב לצדיקים שקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות", הם קיימו עולם בעשרה, שהם מגלים, שהשורש הפנימי שלו, הוא היכול להיבראות בכח", זה מדרגת הצדיקים.

ולכן הם נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים טובים ולשלום, ביום ראשון, כלומר - כי הם מגלים את ה'אחד', הם לא נמצאים ב"נברא בעשרה" ששם שורש הדבר שיש עשרה מאמרות בפועל, הם לא דבקים במדרגה של 'בפועל', זה מדרגת הבינונים שצריכים, עשרה ימים, ואם הם שבו בתשובה, א"כ, הם משיבים את הכל ל'אחד', "והוא באחד ומי ישיבנו", אלא מדרגת הצדיקים ביום ראשון שבו הם נחתמים, מחמת שנתגלה בהם החקיקה הפנימית של היכול של היום אחד', זה גופא העומק שהם נכתבים ונחתמין לאלתר ביום ראשון - ביום אחד'.

ועיקר המדרגה הזו, זה מדרגתו של יצחק, הרי "נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים ולשלום", וכמו שהובא בתוס' כידוע, לגבי מה שדנו הראשונים על איזה דין זה קאי, ואומר התוס', שזה בדין של עולם הבא, שבו הם נכתבין לאלתר לחיים טובים ולשלום, מכח השאלה, הרי אנחנו רואים שצדיקים מתים במשך השנה, ואנחנו רואים שרשעים חיים, אלא, שזה קאי על הדין של עולם הבא.

מדרגת יצחק - שם של עולם הבא

זה מדרגת יצחק כידוע עד מאד, יצחק - ישחק, שהקדוש ברוך הוא השרה שמו עליו בחייו, "פחד יצחק", הישמו בחייו נתגלה מחמת שהוא נעשה עוור, שהוא חשוב כמת, וא"כ, אצלו כבר יש מעין עולם הבא כאן בעולם הזה, יצחק הוא כבר במדרגת עולם הבא בעולם הזה, ועל אף שכמו שאומרת הגמ' בסוף פ"ק דב"ב "שלושה הטעימן הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מעין עולם הבא, אברהם יצחק ויעקב", אבל בפרטות, מי ששורה עליו שם של עולם הבא, ולא רק בבחינת ה'טעימן הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מעין עולם הבא, "השרה עליו הקדוש ברוך הוא שמו" - זה מכח השם שהזכרנו, שזה ה'מכה בפטיש', כל זמן שהאדם נמצא כאן בעולם, הוא נמצא עדיין במהלכי אמצע מהלך הדבר, הוא

שינוי השם דאברהם - ביחס ללידת יצחק - הצחוק

- ו'

ובדקות, כל שורש לידתו של יצחק, נעשה משינוי השם, 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד' - 'שרי אינה מולידה, שרה מולידה', וא"כ, שורש כל מציאות לידתו של יצחק, הוא מכח שינוי השם, זה לא רק סתם, שינוי השם כפשוטו, אלא עומק השינוי שם שבדבר, השינוי השם שחל באברהם ושרה, חל בהם אותו מציאות של שורש היצירה שהתגלה ביצירת אדם, "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" כמו שדורשים חז"ל, אל תקרי 'בהבראם', אלא 'באברהם', באברהם נברא העולם, "הביטו אל צור חוצבתם" וגו', "אחד קראתיו" היחס של האבות והאמהות שנאמר באברהם ושרה, כלומר, מתגלה השורש של ה'קרא שמות' שהיה באדם הראשון, וזה מה שנאמר באברהם אבינו "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה", "ואגדלך שמך", כלומר, נתגדל שמו מאברם לאברהם, והאגדלה שמך היינו, שהוא דבק בשורש היצירה של ה'אחד' - וזהו "אחד היה אברהם", שנאמר באברהם, כלומר, זה השורש של היצירה, שהוא לא רק מגלה את המאמר העשירי, אלא הוא מגלה שהעשרה מאמרות הם מכח ה"אחד היה אברהם", מתגלה השורש שכל העשרה גנוזים במציאות ה"אחד" - זהו המדרגה של "בהבראם", "באברהם נברא העולם".

ועיקר השורש של "באברהם" - "בהבראם", מה שהוא נקרא אברהם זה לא ביחס לאברהם עצמו, אברהם לעצמו, הוא נקרא אברם - אב - רם, ומה שהוא נקרא אברהם, 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד', עיקר האברהם שבו, זה ביחס ל"מוליד", וביחס ל"מוליד", זה שורש מציאות הדבר, שכל שינוי השם שבאברהם הוא כשורש ללידתו של יצחק.

ובלשון דקה, הקדוש ברוך הוא יצר את העולם בעשרה מאמרות, והאדם נברא מהמאמר העשירי, מעין כך, יש כח של יצירת אדם באדם, שהוא כח ההולדה, והאדם מוליד מכח "דע מאין באת מטיפה", הוא לא נולד "מעשרה טיפין", אלא הוא נולד מטיפה אחת, כלומר, הוא נולד מה"בכח" של המאמר אחד, זה גדר יצירתו של אדם.

וזהו שורש הדבר שהאשה ניקנית בכסף בשטר ובביאה, אבל יש לנו אופן של יבמה, שמדאורייתא היא נופלת ליבום - "יבמה יבא עליה", ויש תקנה דרבנן שהוא יכול לכונסה ע"י מאמר, כלומר, מתגלה שורש המאמר של שורש הבריאה הראשונה, זהו גדר הדבר, כלומר, הזיקה שחלה בנפילתה ליבום, זהו ה'כח - אחד', והמאמר מוציא אותו מהכח לפועל.

אבל מכל מקום, שורש הדבר, קומת שורש "אברהם מוליד" זה דייקא ביחס ליצחק, 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד', ביחס

ללידתו של יצחק, וביחס ללידתו של יצחק, יש את המציאות של דבר, שנולד הצחוק - י', האיל, שזה הי' שעולה ל... לא', כמו שנתחדד, זה עומק המדרגה של "איל אחר נאחז בסבך בקרניו".

ולהבין ברור - השורש הזה שמתגלה ביצחק, יש פסולת הרי ביצחק, שהפסולת שיוצא מיצחק הוא עשו וכדברי רבותינו, בספר ברית כהונת עולם, "איל אחר נאחז בסבך", כל ארבעה תיבות הללו, עולים 400, וברור הדבר, [הספר הנ"ל מקביל את זה באופן שונה, אבל ברור הדבר] זהו 'ארבע מאות איש עמו', שזהו כחו של עשו, הפסולת שיוצא מיצחק, כמו שהוזכר 'איל אחר נאחז בסבך בקרניו', באיזה סבך הוא נאחז, בסבך של שערותיו, הסבך של שערותיו של האיל, שהוא עומד במקומו של יצחק, זהו הפסולת של עשו, שהוא 'איש שעיר'.

בסוף העשרה ימים האלה, שמראש השנה ועד יום הכפורים, ביום הכיפורים יש שני שעירים, שעיר אחד לה', ואחד לעזאזל, מה ההבדל בין שעיר לה', לשעיר לעזאזל - כמובן שיש בזה פנים רבות, אבל בפנים אחד, הרי מעיקרא הדין של השעירים הוא, שהם צריכים להיות שווים בקומה ובמראה, ומטילים עליהם גורלות, אבל, כאשר חל 'גורל אחד לה' ואחד לעזאזל', ה'אחד לה', זה שעיר לה', זה שעיר שהוא בגדר עולה כליל.

אבל השעיר לעזאזל, נשלח אל ארץ גזירה, וכמו שאומרת הגמ', שעד שלא הגיע לחצי ההר, כבר נתפרקו איבריו, כלומר, יסודו, הוא מציאות של פירוד.

שעיר אחד לה', עשרה שחוזר לאחד

זה ההבדל בין שעיר לה', לשעיר לעזאזל, בשעיר לה' מתגלה המדרגה של 'יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו', שעיקר הדבר הזה, לא חל על הרשעים שנכתבים ונחתמין לאלתר למיתה, אלא עיקרו חל על ה'בינונים תלויים ועומדים', שכמו שנתבאר, הבינונים תלויים בשער, ועל זה בא השעיר אחד לה', שיתקיים בהם "יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", "אם עשו תשובה, מיד נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים ולשלום", שהם הם, הבעלי תשובה, ועיקר הדבר מתגלה ב"עיצומו של יום מכפר", ומצד סדר העבודה שמוציא לפועל את ה"עיצומו של יום", עיקר הגילוי שמתגלה זהו ה"שעיר אחד לה'", זה גדר ה"אחד לה'" שמתגלה שביום העשירי, הכל חוזר, וכל העשרה ימים האלה, חוזר לאחד.

וכפי שהוזכר, זה גדר התשובה של בינונים שאם עשו תשובה נכתבין לחיים, וכבר שואלים רבותינו כידוע, מדוע נצרך שהבינונים יעשו תשובה, ולא סגי בזה שהם יוסיפו עוד מעשה אחד, שאם הם יוסיפו עוד מעשה אחד, הם כבר לא יהיו "מחצה על מחצה", אלא "רובו זכויות", אבל ביאור אחד לדברים - אם מוסיפים עוד מעשה אחד, א"כ, זה באותו

חטא העגל, בבחינת פרה אדומה "תבוא האם ותקנח צואת בנה", כפשוטו, "תבוא האם ותקנח צואת בנה", מחמת שהבן לכלך, האם מקנחת, זה חיצוניות הדברים, אבל בפנימיות הדברים, כוונת חז"ל הוא כך - הרי בשעה שהעובר היה במעי אמו, הרי הוא "אוכל ממה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאמו שותה", וכאשר הוא אוכל ממה שאמו אוכלת, ושותה ממה שאימו שותה, ממילא אין לו את מקום הפסולת של הצואה שיוצאת.

זה נקרא 'תבוא האם ותקנח צואת בנה', היא לא מקנחת אותו מדין ולד לעצמו, שאחר שהוא יצא לאויר העולם, והיא מניקתו או כשהוא גדל מעט ואוכל, היא צריכה לקנח צואת בנה, זה מצד המקום של הפסולת, זה מהמקום התחתון, ממקום הנפילה.

אבל מהשורש העליון, כשנאמר "תבוא האם ותקנח צואת בנה", אם היא בחינת איל כמו שהוזכר, י' ל-א', שחוזר ומתאחד, א"כ העובר חוזר בחזרה למקורו, לשורשו, שיצירת הולד היא בארבעים יום, זה הגדר של אם א' - טיפה אחת, בארבעים יום שנוצר ולד, לכן האם נקראת אם, כי שם נמצא שורש היצירה מטיפה אחת, וצורת הוולד שנוצר בארבעים יום, ואם הוא זכר או נקיבה, נגזר בארבעים יום הללו, כאשר הוא חוזר למדרגת האם, ע"ז נאמר 'תבוא האם ותקנח', כלומר, הוא חוזר לתפיסת מדרגת האם, וכשהוא חוזר לשם, מתגלה שהוא חוזר למקום שאין את המציאות של הפסולת.

וברור הדבר - כל פסולת, השורש שלה הוא במקום ההתפרטות, ב'אחד', בוודאי שלא שייך, בעצם, שיהיה פסולת, ובמקום ההתפרטות - שייך התפרטות של קדושה, אבל יתר על כן, ההתפרטות הזו, כאשר היא יורדת לתתא, היא הופכת להיות מקום של התפרטות דקלוקול, והדוגמא הבהירה, כאשר אכלו את המן במדבר, זה היה 'לחם שנבלע באיברים', ומעין כך, אילו אכל אדם הראשון מעץ החיים וחי לעולם - כלומר, לא היה מציאות של פסולת, אלא הכל היה נבלע במציאות איבריו של האדם.

וא"כ, שורש מציאות הפסולת, היא במקום הרע, ששורשו במקום ההתפרטות, במקום הרע מלשון רעוע, במקום הפירוד, זה הרע שבתבית "שער", ש' - רע, שם מקום ההתפרטות של הרע, ומונח שמה הפסולת הגמורה של אכילה מעץ הדעת טוב ורע, שיש מציאות של פסולת היוצא מגופו של האדם.

וא"כ, עומק ההארה של יום הכפורים, "יום אחד", "ימים יוצרו ולא אחד", זה יום הכיפורים, שהוא יום אחד של הקדוש ברוך הוא, כמו שדורשים חז"ל כידוע, כלומר, מתגלה בו "אחד" של מקום החזרה לשורש האחד, לנקודת הדבר שהיא קודם מקום ההתפרטות שבדבר, שם נמצא מקום תפיסת העקידה.

תפיסה של התפרטות, אבל אם הם עושים תשובה, ש"תשובה קדמה לעולם", ותשובה עוקר למפרע כעין עקירת נדר ע"י חכם, שעוקר את הנדר למפרע, וכמו"כ בתשובה, כמו שאומרים חז"ל, "תשובה קדמה לעולם", שהיא עוקרת למפרע, כלומר, מה שהיא "קדמה לעולם", היינו שהיא נוגעת ב"אחד", היא נוגעת ב"יכול להיבראות באחד", לכן דייקא, בכדי להיחתם לחיים טובים ולשלם, בבחינת "שעיר אחד לה'", לא סגי בעוד מעשה מדין "רובו זכויות", אלא נצרך שיהיה מציאות של "שעיר אחד לה'", כח התשובה, שזהו מציאות התשובה, שמשיב את הכל ל"אחד", "והוא באחד ומי ישיבנו", זה ה"שעיר אחד לה'".

שעיר אחד לעזאזל - מקום הפירוד הגמור

אבל מהצד ההפוך שבדבר, זה שעיר אחד לעזאזל, שנשלח לארץ גזירה, ועד שלא הגיע לחצי ההר, נתפרקו איבריו, כלומר, מה שנתפרקו איבריו, זה הגילוי של מהות השעיר, כלומר, השעיר הופך להיות ריבוי, בבחינת שער, שהמקום המרובה ביותר שיש בקומת אדם, זה השערות, שאין לך מקום של ריבוי יותר גמור מהם, יש את האיברים, שני אזנים, שני עיניים, שני נקבי חוטם, שזהו ההתפרטות לשנים שבאיברים, ועיקר ההתפרטות מתגלה באדם במקום האצבעות, ה' וה', ה' וה' בידים, וה' וה' ברגליים, זה מקום העשר של ההתפרטות שקיימת בקומת האדם.

אבל, ההתפרטות הגמורה היא אינה באיברים, אלא במותרי המח, שזה מקום השערות שבאדם, שם מקום הריבוי הגמור.

וכאשר השעיר נשלח אל ארץ גזירה, מה שעד שלא הגיע לחצי ההר נתפרקו איבריו, מתגלה כאן השעיר שבו, מתגלה השער שבו, מתגלה מקום ההתפרטות שבו, מקום הפירוד שבו שיש בו את עומק נקודת ההתפרטות.

זה ההבדל המהותי בין ה"שעיר אחד לה'" ל"שעיר אחד לעזאזל".

ולפי"ז, שורש ה"שעיר אחד לה'" הוא בעקידת יצחק, ב"איל אחר נאחו בסבך בקרניו", שנאחו בסבך של שער, כמו שהוזכר, שער שורש השעיר, זה השורש של "שעיר אחד לה'", ובכל שנה ושנה ביום הכיפורים, כאשר מקריבים "שעיר אחד לה'" בזמן שבית המקדש היה קיים, מעוררים את העקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו, הניסיון העשירי, מקביל לו, היום העשירי, שהוא יום הקדוש יום הכיפורים, שמקבילים אהדדי - ע"כ, מצרפים את כל מדרגת העשרה גם יחד, זה השורש של "איל אחר נאחו בסבך בקרניו".

כפרת חטא העגל שביוה"כ - חזרה למדרגת האם

ולפי"ז, ברור הדבר, איל בגימטריא אם, כל יום הכיפורים הרי, הגדרתו היא "יום שניתנו בו לוחות שניות", שהוא כפרה על

במדרגה העליונה - גילוי ה"אח עשיו לי- עקב"

אבל בעומק, לאחר מכן, "והיתה לה המלוכה", שיחזור ה"תמליכוני עליכם" בשלימות, אז יאיר עומק ההארה, כבר ביום ראשון דראש השנה, ואז, לא היה הסוף דעשרת הימים, בשעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, אלא יחזור הדבר לשורש ההארה של האיל, של ה'י' שחזור לא', ולא יהיה את הפסולת שיוצא מיצחק, שזה עקדת יצחק שאינה שלימה, 'איל אחר נאחו בסבך' שבגימטריא 400 שהם "הארבע מאות איש עמו" של שורש מציאותו של עשו, והוא נאחו בסבך של השער, כמו שנתבאר, אלא יחזור ויתגלה העומק של "כי אח עשו ליעקב", משורש עומק נקודת הדבר.

מדרגת צירי לידה ומדרגת אורך הלידה שבגאולה הע- תידה

זה הגדר שבגאולה העתידה, יש את ה"צירי לידה" של הגאולה שבה אנחנו נמצאים עכשיו, וה"צירי לידה" האלה, כאשר הם מתגלים מהתפיסה החיצונית שבהם, אז מתגלה עוד פעם "ויתרוצצו הבנים בקרבה", שבצירי לידה עצמם מתגלה ה"ויתרוצצו הבנים בקרבה", עשו לעומת מציאותו של יעקב.

אבל כאשר יהיה האור של הלידה, האור של הלידה, הוא לא יאיר רק, אור של לידה כפשוטו, שהם יצאו, וכל אחד הולך לדרכו, אלא זה יאיר את עומק ההארה של שורש היצירה של המ' יום הראשונים, שזה תורה שניתנה ביום הכיפורים לארבעים יום, שהיא מאירה את ה"ארבעים" בשורש, שהוא עוד לפני נקודת ההתפרטות.

והשלימות יהיה מכח ה"תקע בשופר גדול לחרותינו", "בשופר גדול יתקע", שלעתיד לבוא יושלם ויאיר האור בשלימות, כל ה"עשרה" יחזור למציאות ה"אחד".

שם נאמר "כי אח עשו ליעקב", אח - אחד, מאוחדים ומצורפים יחד.

מכח כך יאיר עומק ההארה של "והיתה לה המלוכה", "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", הכל יחזור חזרה למציאות האחד, זה כל מהלך הארבעים יום שבתוכם אנחנו נמצאים עכשיו, זה ה"ארבעים יום", לחזור ל"ארבעים יום" של שורש יצירת הולד, לחזור לאם, לאחד והארבעים שהזכר, והסיפא של הארבעים יום זה העשרה ימים, עד יום הכפורים שהוא האחרית שבדבר, אבל כל הארבעים יום שאנחנו נמצאים בהם בימים האלה, הם עומק ההארה של האיל, של הא' - מ', להחזיר הכל לשורש היצירה למציאות האחד הגמור, "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". ■ מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'

בירושלים, ו' אלול תש"פ

מקום האיחוד דיעקב ועשו, ומקום פירודם

אבל בעומק יותר, במקום ההתפרטות יש את עשיו, ואת יעקב, שנבדלים זה מזה, וכמו שאומרים רבותינו כידוע מאד, על הפסוק שנאמר בנביא עובדיה "כי אח עשיו ליעקב, את יעקב אהבתי ואת עשיו שנאתי", שבשורש הם אחין זה לזה "כי אח עשו ליעקב" ובענפים נאמר "את יעקב אהבתי ואת עשיו שנאתי".

איפה מתגלה בהם המציאות שהם מחוברים יחד אהדדי, כאשר עשו ויעקב היו במעי רבקה, על אף שגם שם נאמר "ויתרוצצו הבנים בקרבה וגו' ותלך לדרוש את ה'", אבל בשורש היצירה הראשונה, עוד לפני שהיה בהם גדר של "ויתרוצצו", שהם רוצים לצאת, אלא בתחילת העיבור, ובעיקר בארבעים יום הראשונים, שזה בחינת האם - רבקה, הארבעים יום שהם שורש יצירת הולד - אז, יעקב ועשיו היו מאוחדים, ועל הזמן הזה בעיקר נאמר מדרגת גילוי הדבר של "כי אח עשיו ליעקב".

שני השעירים - מדרגת ה"ויתרוצצו" שבעיבור יעקב ועשו

ההארה החיצונית שמתגלה ביום הכיפורים היא, שיש שעיר אחד לה', ושעיר אחד לעזאזל, וכמו שנתבאר, שה"שעיר אחד לה'", זה המקום של העשר שחזור לאחד, ו"שעיר אחד לעזאזל", זה מקום הנפילה, שכשנופל בהר נתפרקו איברים, בבחינת עשר - שער, שנעשה מציאות של התפרטות.

ושורש התיקון הוא "תבוא האם ותקנח צואת בנה", ההארה מגיעה מה"תבוא האם", מהמקום שבו הם נמצאים בעיבור.

אבל ב"בפועל" של הדבר, שם זה מתגלה כבר באופן של "ויתרוצצו הבנים בקרבה", כלומר, זהו עיבור שכבר חל בו ה"ויתרוצצו הבנים בקרבה", "זה הולך לדרכו וזה הולך לדרכו", זה שעיר לה', וזה שעיר לעזאזל.

אבל, "בשופר גדול יתקע", והשופר הזה, כמו שהזכרנו את דברי חז"ל בירושלמי ובמדרשים, זה שופרו של אילו של יצחק, עליו נאמר "והלך בסערות תימן", שזה השערה בשי"ן, שס' ושי' שרשם אחד, [שערה משערות ראשו של אדם], אז מתגלה לעתיד לבוא - כאשר יהיה 'בשופר גדול יתקע', יהיה מציאות של גילוי שלם, אז יעלה המדרגה למעלה ממדרגת ה'שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל' כפשוטו, שזה יהיה תחילת הגילוי לעתיד, וע"ז נאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

והנה בהיות אור הא"ס נמשך בבחי' קו ישר תוך החלל הנ"ל

נבאר מהי כוונת הדבר לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה. אם הקו היה מאיר משני הצדדים כנ"ל, האור היה מתפשט בבת אחת. אך כיוון שהוא לא מגיע עד הסוף, כלומר, שזה בנוי בהדרגה, זה נקרא שהקו לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה. בערכין של זמן, זהו עוד זמן ועוד זמן, תתר"פ חלקים, עוד רגע ועוד רגע, אבל זו תפיסה של הדרגה.

כמו-כן, זהו גם השורש שהקו לא יגיע השתא עד למטה, אלא לעת"ל. אם כל ההתפשטות שלו הייתה מתפשטת באופן של שלמות, היא הייתה מגיעה מיד עד למטה. אבל אם הקו מתפשט באופן שלא נמשך ונתפשט תכף עד למטה, כלומר שלעת"ל הקו יגיע למטה, והשתא הוא מתפשט רק עד עיגולי עתיק, כנ"ל.

ובעומק, זוהי התפיסה שאין כאן אחדות מוחלטת, אלא באופן של עוד נקודה ועוד נקודה, אולם אין כאן נקודות גמורות [הם יהיו בעלמא דנקודים]. ונדגיש, שהנקודה שמתבארת השתא היא יסודית. התפשטות גמורה זהו כח אחד. אולם עצם כך שזה מתפשט כל פעם עוד קצת ועוד קצת, זה מעין שורש לנקודות [ולא נקודות בפועל, כמו שהודגש]. אם זו הייתה הארה משני הקצוות, זו הייתה הארה אחת, עצמות של אור. אולם אם זה כל פעם מתפשט עוד קצת ועוד קצת, נמצא שזה עוד נקודה ועוד נקודה, לא נקודה נבדלת מהקודמת, אלא זו תוספת של הנקודה, שבטלה לאור הקודם, דייקא. בנקודה מצד עצמה הוספנו עוד נקודה, אבל כאן הנקודה בטלה לאור הקודם. ולכן זה לאט לאט, לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה, אלא זהו שלב ע"ג שלב. וכאן הוא סוד ההדרגה. אם האור היה מתפשט מהר כביכול, היה קו אחד שלם. השתא שזה עוד תוספת ועוד תוספת, זו תפיסת הדרגה. אלו הם שני התפיסות שיש כאן, תפיסת הדרגה ותפיסת תוספת.

בבואנו להגדיר היכן הוא סוד ההדרגה הגמור, הרי שסוד ההדרגה הגמור הוא באור הקו שחוזר ומתפשט. כמובן שבשורש הנעלמות שורש ההדרגה הוא בע"ס

כמו שנתחדד, האור א"ס שנאמר כאן זה לא עצמות האור א"ס. שהרי עצמות האור א"ס כבר חל בו צמצום, שהיה בתוך החלל ונסתלק לחוץ, ונחלק, וחלק הרשימו נשאר בתוך החלל, לפיכך זה כבר לא אור א"ס גמור. יתר על כן, נתבאר שעצם כך שהוא מתנועע מע מפנים לחוץ זהו צמצום, וכן עצם כך שהוא מתנועע תוך קו זהו צמצום, וכאשר הוא חוזר ומאיר מאור א"ס שנמצא מבחוץ, הוא כבר מצומצם.

בדקות, כמו שנתבאר לעיל, כאשר האור חוזר לתוך החלל זהו צמצום נוסף. והטעם, משום שכעת החלל הוא כבר מקום מצומצם, ולכן אור שנכנס לתוך החלל חל בו תפיסת צמצום נוספת.

נמצא שבעומק יש באור שתי נקודות צמצומים בכניסתו להיכן שהוא נכנס, או מדין הקו שלתוכו הוא נכנס, שזהו הכלי שלו, או מדין החלל שלתוכו הוא נכנס. מלה"ד, יש בית ובתוכו כלי, כאשר מכניסים מים לתוך הכלי, הכלי מצמצם את מקום המים, וזהו בחינת האור בתוך הקו. וסביב הכלי יש את הבית, שמצמצם את מקום הכלי, וזהו מקום החלל. ולכן בעומק כאשר האור נכנס לתוך החלל חל בו עוד צמצום מדין החלל.

אשר על כן, סידרנו בכללות את שורשי הצמצומים שקיימים עד השתא. ונדגיש שוב, אלו הן צמצומים על גבי צמצומים [ובדקות, ישנם עשר צמצומים, כמו עשר ספירות].

זאת ועוד. לשון הרב ז"ל כאן שנקט שהאור א"ס נמשך בבחינת קו "ישר", כלומר היפך העגול, לקמן יתבאר שהוא לא ישר לגמרי.

לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה.
אמנם היה מתפשט לאט לאט

קום יציאת מימי האור העליון מהאור א"ס נעשה פתח, שזהו הפנים שלו, כך בכל עיגול יש פנים, שזהו החלון שדרכו עוברת ההארה.

אשר על כן, החידוש הגדול שנאמר כאן הוא, שהקו נעשה עגול. וכאן בעצם מונח הדברים שנתבארו לעיל. אם התפשטות הקו הייתה התפשטות אחת, מקו אחד לא יתכן להיעשות עיגול, שהרי זהו כח אחד שמתפשט. אולם, מכיוון שהקו מתפשט לאט לאט, אזי זוהי הדרגה, ולכן כל נקודה לא ממש בטלה לקו הקודם עדיין, אלא היא נקודה לעצמה שבטלה, וכיוון שהיא נקודה לעצמה שבטלה, היא יכולה כעת להתעגל ולהיעשות נקודה בצורה של עיגול. כאן מונח בעצם העומק שהתפשטות הקו היא לאט לאט, אם ההתפשטות לא הייתה לאט, הרי שלא היה נעשה עיגול.

העיגול הוא השתוות ביחס לעצמו והדרגה ביחס לעיגול שמעליו

העיגול הוא אמנם השתוות, אבל הוא השתוות ביחס למדרגה של עצמו. לאחר מכן הקו מתפשט עוד לאט ונעשה עיגול נוסף, ועיגול זה הוא כבר במדרגה יותר תחתונה ביחס לעיגול העליון. לפ"ז, עיגול הכתר הוא ראשון, עיגול החכמה הוא תחת אותה מדרגה, וזהו ה"לאט" שגרם את העיגול של החכמה. וביחס למדרגתו שלו זהו עיגול במדרגת השתוות. וכאשר הקו מתפשט בהתפשטות נוספת, שוב ישנה ירידה של מדרגה ונעשה עיגול הבינה, שביחס לחכמה עיגול הבינה הוא הדרגה, וביחס לעצמו הוא השתוות. העיגול התחתון ביחס לעיגול העליון הוא הדרגה, וביחס לעצמו הוא השתוות. ולכן זהו העומק שיש כאן קו שמתפשט ונעשה ממנו עיגול. מצד אחד האופן שהקו מתפשט עוד נקודה זהו סוד ההדרגה, ואזי יש עיגול של כתר, עיגול של חכמה, עיגול של בינה, באופן של הדרגה. אבל מצד שני, תכונת פנימיות הקו ביסודו הוא התפשטות מהירה, ולכן תכונה זו של הקו יוצרת השתוות של נקודת עיגול. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת עץ חיים למתחילים.

הגנוזות במאצילן, שבצמצום הסתלק האור, ונשאר כאן רשימו, והרי שעיקר האור א"ס נסתלק ונשאר באתגליא ע"ס הגנוזות במאצילן. אולם לא באופן של נעלמות, שורש ההדרגה הגמור הוא בקו. הקו מתפשט לאט, "לאט" כמו שמפורש בדברי חז"ל (במדבר רבה פי"ח, י"ז) "מי השל'ח ההלכים לאט" - "לאט" בגימט' ריא ארבעים, ואומרים חז"ל שמכאן לטבילה בארבעים סאה. כל תחילת הויה של כל דבר נקראת ארבעים, הדוגמא היסודית לכך, ארבעים יום של יצירת הולד, בחורבן - ארבעים יום של ימי המבול, וכן על זה הדרך. לכן טבילה היא בארבעים.

ארבעים זהו המהלך הראשון של נקודת התחלת הדבר, זוהי ההדרגה הראשונה שקיימת, זה נקרא "לאט לאט". ארבעים ועוד ארבעים, והיינו אמנם היה מתפשט לאט לאט, כלומר, תפיסת ההדרגה [שורש היסוד הובא בלשם]. כמו-כן, זהו ההבדל בין העיגול לקו, העיגול הוא שוה, והקו הוא הדרגה, הדרגה זה נקרא תפיסת מעט. לפיכך, כמו שחודד לעיל, זוהי לא מהות של הארה אחת, אלא זה הארה ועוד נקודה, הארה עוד נקודה, אבל לא נקודות בפועל, אלא נקודה שבטלה להארה [נקודות בפועל יהיה בעלמא דנקודים, כנ"ל].

ר"ל כי בתחלה התחיל קו האור להתפשט שם ותכף בתחלת התפשטותו בסוד קו נתפ' שט ונמשך ונעשה כעין גלגל א' עגול מסיב

יכולת הקו להיעשות עיגול - שורשו בקו שמתפשט לאט לאט

נבאר את החידוש הגדול שנאמר כאן. למדנו שיש אור א"ס מסיב, בצורה של עיגולים, כמו-כן למדנו שקו אחד מתחיל להתפשט. לאחר-מכן, כפי שמתבאר כאן, מהקו אחד שמתפשט נעשו עיגולים. הקו התחיל להתפשט, ונעשה עיגול, אח"כ המשיך הקו להתפשט עוד, ונעשה עיגול נוסף, וכן ע"ז הדרך. ואופן יציאת אור הקו בין כל עיגול ועיגול, הוא דרך חלון. כשם שבמ-

קנה, עיי"ש. ועיי"ש (רל"א, ע"ב).

ועוד. קו אחד דק, ואינו נוטה לצדדים. ועיין זה"ק (שמות, ס, ע"א) מן המיצר קראתי י-ה, דאצטריך אתר דחיק בעקאו לשדרא בגויה ההוא רוחא דלא יסגי לימינא ושמאלא וכו', דהא כגוונא דא קול שופר.

ועוד. אמרו (ר"ה, כז, ע"ב) גרדו והעמידו על גלדו, כשר. ופירש"י גלד דק. ושורשו קו אחד דק. כי כל דבר דק, שורשו בקו, ודו"ק.

עיגולים עיגול סביב. וכתוב (יהושע, ו, יא) "ויסב" ארון ה' את העיר הקף פעם אחת וגו', הולכים הלך ותקעו בשופרות, וגו', וירע העם ויתקעו בשפרות, ויהי כשמע העם את קול השופר וירעו כל העם תרועה גדולה ותפל החומה תחתיה. חומה - היקף סביב. ועיין זה"ק (ח"א, רלג, ע"ב) קל גלגלא מתגלגלא מתתא לעילא וכו', קל שופרא נגיד בעומקי דדרגי.

ועוד. גאולה. ואמרו (ר"ה, יא, ע"ב) בתשרי עתידין ליגאל, אתיא שופר שופר, כתיב הכא תקעו בחודש שופר, וכתוב התם ביום ההוא יתקע בשופר גדול. ואמרו (מכות, כד, ע"א) משה אמר ואבדתם בגוים, בא ישעיהו ואמר והיה ביום ההוא יתקע וגו'. ואמרו (זוה"ק, בראשית, יג, ע"ב) וכל פורקנא מהאי שופר אתיא.

ישר ג' קווים. וכתוב (שופטים, ז, כ) ויתקעו "שלשת" הראשים בשופרות. ונודע תקיעה שברים תרועה. תקיעה קו ימין, שברים קו שמאל, תרועה קו אמצע. כמ"ש הגר"א (תיקונים, תיקון ע', קמד, ע"ב) שתרועה הם חלקים מדובקים, יותר מחלקי השברים. ולכך שבירת השברים גדולה משבירת התרועה. כי בשברים יש חלל גדול יותר בין שבר לשבר.

ועוד. תקיעת שופר נחלקת לשלש, אולם לא השופר עצמו. ואמרו (ר"ה, כו, ע"א) שופר אמר רחמנא ולא שנים ושלושה שופרות, והא דפרה כיוון דקאי גילדי גילדי מתחזי כשנים ושלושה שופרות, וכו'. ור' יוסי אמר לך, דקאמרת שופר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלוש שופרות, כיוון דמחברי אהדדי חד הוא. והיינו אחדות ג' קווים בקו אחד.

ואמרו (שם, כו, ע"ב) שופר של ר"ה, וכו', ושתי חצוצרות מן הצדדין. והיינו שלש, ודו"ק. ושם, במד"א במקדש, אבל בגבולין, מקום שיש חצוצרות אין שופר, מקום שיש

אור א"ס אור פשוט. ואמרו (ר"ה, כו, ע"ב) שופר של ר"ה של יעל "פשוט". ובגמ' בר"ה כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי. וצורת התקיעה אמרו (ר"ה, לג, ע"ב) ומנין "שפשוטה" לפניה, ת"ל והעברת שופר תרועה, ומנין שפשוטה לאחריה, ת"ל תעבירו שופר. והשופר יוצא מן המיצר, ממקום צר שבו, צמצום (עיין ערך קטן צמצום), ועולה למרחב, לאור א"ס שכולו רחבות.

ועוד. ולא יסף, ולא פסק, בחינת אור א"ס שאין לו הפסק. ועיין זה"ק (שמות, פא, ע"ב) אר"ש, בהאי קול השופר תליא כלא, ודא הוא דאקרו קול גדול, דכתיב קול גדול ולא יסף.

צמצום שופר. מן המיצר קראתי י-ה, מקום התקיעה צר - צמצום. ואמרו (ר"ה, כז, ע"ב) הפכו ותקע בו לא יצא. א"ר פפא, לא תימא דהפכה ככתונא, אלא שהרחיב את הקצר וקיצר את הרחב, עיי"ש.

ועוד. צמצום, צום-צם. ואמרו בסדר תעניות (תענית, יד, ע"א) במאי מתריעין, רב יהודה אמר בשופרות.

ועוד. צר - עיין זה"ק (ח"ג, רנה, ע"ב) ותיקנו לתקוע בשופר ביוה"כ, לסלקא קול דאיהו ו' לחירות, דאמר בכל צרתם לו צר, בא' ובו', עיי"ש.

ועוד. סוד הגבול. ואיכא תקיעת שופר במקדש ואיכא תקיעת שופר "בגבולים", כלשון הגמ' (חולין, פד, ע"ב). והוא בחינת מצרים. ואמרו זה"ק (בראשית, יג, ב) ובתקיעו דשופרא דא, נפקו ישראל ממצרים.

והיינו שבמקדש פנימיות התקיעה בבחינת "מרחב י-ה". ובגבולין בבחינת "מיצר י-ה". לצאת מהמיצר, מהגבולין למרחב.

ועוד. חלל הפנוי, שורש לע"ז. ואמרו (חולין, פט, ע"א) שופר של ע"ז לא יתקע בו. ותקיעה בשופר, בחללו של שופר. עיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ז) שופר מלשון שפורפרת של ביצה ושפורפרת של קנה שהוא חלול מתוכו, עיי"ש. וכן בין שבר לשבר ובין חלקי התרועה, איכא חלל.

קו השופר הוא בחינת קו שיוצא מן הצמצום (עיין ערך קטן צמצום) ועולה לא"ס. קו מתתא לעילא. כי שופר לשון "שפורפרת" (כמ"ש בשער הכוונות, כוונות השופר, דרושי ר"ה, דרוש ג') שמחברת א"ס עם הצמצום ע"י הקו, שצורתו שפורפרת. עיין זה"ק (ח"ג, קכא, ע"ב) מאי שופר,

הוא הוא מעשה הנשימה, שהיא היא המעשה דיצירת אדם.

פה התקיעה בו בפה. ועיין גר"א (תז"ח, כ, ע"א)

שחלל הפה עם הגרון הצר הוא בינה, מן המיצר, ובפה ענני במרחב י-ה. וכתוב (ישעיה, נח, א) קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך. ועיין זוה"ק (ח"ג, קכא, ע"ב) מאי שופר, קנה. ו', קול דסליק מן הקנה לגבי פומא, דתמן ה', בה' מיני תקונין דדבורא וכו'. ועיין זוה"ק (ח"ג, רסא, ע"א).

ועוד. עיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, הקדמה) דברי הוידי עולים למעלה בהתחברות קול השופר העולה למעלה.

ועוד. אמרו (ר"ה, כז, ע"ב) ציפה פיו של השופר זהב פסול.

עינים - שבירה תקיעה של "שברים", שורשה

בעולם השבירה. והוא בחינת שופר, בחינת דין, בחינת עלה במחשבה לברוא את העולם במידת הדין ראה שאין העולם מתקיים, שבירה, ודו"ק. וכתוב (ירמיה, ו, א) ובתקוע תקעו שופר וגו', כי רעה נשקפה מציון ושבר גדול. וכתוב (יחזקאל, לג, ג) וראה את החרב באה על הארץ ותקע בשופר והזהיר את העם וגו'. את קול השופר שמע ולא נזהר דמו בו. וכתוב (הושע, ה, ח) תקעו שופר בגבעה וגו', אפרים לשמה תהיה.

ואמרו (ר"ה, כח, ע"א) ששופר של איסור הנאה, כתותי מיכתת שיעורי, בחינת שבירה. ועיין של"ה (מסכת ר"ה, תורה אור, אות ג').

ובתיקון: שיעור שופר אמרו (ר"ה, כז, ע"ב) כדי שיאחזנו בידו "ויראה" לכאן ולכאן.

וכתוב (שמות, כ, טו) וכל העם "רואים" את הקולת ואת הלפדים ואת קול השפר. וזהו בתיקון. אולם בקלקול כתיב "וירא" העם כי בשש משה לבוא, וערבב השטן. ולכך אמרו (ר"ה, טז, ע"ב) תוקעין ומריעין כשהן יושבים, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי "לערבב" את השטן. עיין זוה"ק (ח"ג, ער"ה, ע"א). וכן יש בו כח שבירה דתיקון, כמ"ש (בזוה"ק, ח"ג, צב, ע"ב) שופר דמיתבר שלשלאן, דמיתבר שולטנותא מכל עבדין.

ואמרו (ר"ה, כז, ע"א) שופר שנסדק (בחינת שבירה) ודבקו, פסול. דיבק שבירי שופרות, פסול.

שופר אין חצוצרות. ואמרו (זוה"ק, ח"ג, ריט, ע"א) וכולהו עשר שופרות כלילן בתלת (עיין ערך קטן שערות) דאינון סימן קש"ר, דאיהו תקיעה שברים תרועה.

שערות עיין גר"א (תיקונים, תיקון ע', קמג, ע"ב) שברים קולות קצרים ונפרדים והוא דומיא של שערות, מקום הפירוד הגמור באדם, עיי"ש.

ועוד. שער - עשר, סוד יו"ד. ועיין זוה"ק (בראשית, יג, ע"ב) בגין דשופר הוה סתים בכל סטרין, ואתא יו"ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא. ועיי"ש (ח"ג, קנט, ע"א). ועיי"ש (ח"ג, ריט, ע"א) עשר שופרות.

אזן מטבע הברכה בר"ה, "לשמוע" קול שופר. וכתוב (ירמיה, ו, יז) והקמתי עליכם צפים הקשיבו לקול שופר ויאמרו לא נקשיב. ואמרו (ר"ה, כז, ע"א) התוקע לתוך הבור או לתוך הדות או לתוך הפיטם, אם קול שופר שמע יצא, ואם קול הבהרה שמע לא יצא. ועיין זוה"ק (תיקונים, קלא, ע"ב) ואית פקודין דתליא בשמיעה, כגון ק"ש וכו', אם השמיע לאזנו יצא, ודא תקיעת שופר.

ועוד. ס"ג דע"ב דס"ג. סוד הטעמים. עיין זוה"ק (בראשית, כד, ע"א. תיקונים, מז, ע"א. ועוד) זרקא מקף שופר הולך סגלתא. ועיין תיקונים (כט, ע"ב) ורזא דמלה, שופר הולך פזר גדול. ועיי"ש (נא, ע"א) ודא איהו שופר הולך רביע וכו'. ועיי"ש (מט, ע"א. נ, ע"א. סא, ע"ב).

ובאזן נגלה אות ה'. ואמרו (נדה, כו, ע"א) ה' שיעורן טפח, ואלו הן, שליא, שופר, וכו'. ועיין זוה"ק (בראשית, יג, ע"ב) שופר אתי בחיל דיו"ד דפתח רחמא דילה, ואפיק קליה לפורקנא דעבדין (שנרצע באזנו), ודא ה', את תניינא דשמא קדישא.

חוטם ריח. יריחו, ריח-יו, כנודע. וביריחו הפילו חומתה עיי קול השופר, כמ"ש (יהושע, ו, ה) והיה במשך בקרן היובל בשמעכם את קול השופר ירעו כל העם תרועה גדולה ונפלה חומת (יריחו) העיר תחתיה וגו'. ואמרו (תמיד, ל, ע"ב) מיריחו היה שומע קול השופר.

ועיין יערות דבש (ח"א, די"ד) הנשמה באה מהשם עצמו שנופח בחוטם, והוא בבחינת תקיעה פשוטה בלי הפסק, עיי השופר שהוא החוטם, כדכתיב ויפח באפיו. ועיין פחד יצחק (ר"ה, מאמר כה) שורשו של שופר בר"ה הוא באותה הנשימה של ויפח באפיו נשמת חיים, וכו', ושופר של ר"ה

אסתלקו כחדא בחד קול, והוא קול אקרי קול השופר, ודא יעקב דכליל כחדא ואקרי קול. עיין ערך קטן תפארת. ועיי"ש (ח"ג, רפג, ע"א) בארוכה. ועיין תיקונים (מו, ע"ב).

אמא מינה דינין מתערין, פ"ר דינים. שופר, שו-פר, כנודע. ועיין תיקונים (עד, ע"ב) קולות אינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ואיהו קול השופר שביעאה דאימא עלאה, ולתתא שית קלין. וכן הוא שם (פח, ע"ב). וסוד הפרטות של הארת אימא ע"י שופר עיין כל הסוגיא בשער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ג'). והדברים ארוכים, ואכמ"ל. ועיי"ש (דרוש ז) ב' שופרות הם, שופר הקטן ביום ר"ה, והוא בתבונה. ושופר הגדול לעת"ל דאימא עילאה הנקרא בינה. כמ"ש והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול, מכלל שאיכא קטן, וכן דרשו חז"ל. גם נלענ"ד ששמעתי, כי תקיעות דמיושב הם בתבונה ושל מוסף הוא באימא, כי עד שם עולים ז"ן במוסף כנודע. ועיי"ש עוד, בחינת השופר הוא בחינת אור המקיף של ז' ספירות תחתונות דאמא, ולכן נקרא שופר מלשון שפורפרת של ביצה ושפורפרת של קנה שהוא חלול מתוכו.

ועוד. מוחין - תפילין. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים) תפילין בגימט' תקע, ובמ"ק שופר, והתפילין מעלין קול השופר לראש הקב"ה במקום תפילין.

דא זכר, ור"ה נקרא יום "הזכרון", לשון זכר. ואמרו (ר"ה, טז, ע"א) אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות וכו', זכרונות כדי שיעלה זכרונכם עלי לטובה, ובמה, בשופר. וכמ"ש (שם, כו, ע"א) כיוון דלזכרון הוא כפנים דמי. ואמרו (ר"ה, כז, ע"ב) קדחו ותקע בו יצא וכו', אמר רב אשי שקדח בזכרותו, מהו דתימא מין במינו חוצץ, קמ"ל.

ועל בחינת חיבור ז"ן אמרו (ב"מ, צא, ע"א) ובכלאים כמכחול בשפופרת. וכן אמרו (מכות, ז, ע"א) ראיתם כמכחול בשפופרת. וזה נעשה בשופר, בחינת ז' קולות כנגד ז"ן. עיין זוה"ק (ח"ג, לח, ע"ב). וז' קולות נינהו דנפקין בזווגא דמחשבה בשופר.

ועוד. תחלה ו"ק, קטן. ואמרו (ערכין, ב, ע"ב) הכל חייבין בתקיעת שופר, לאיתויי מאי, לאיתויי קטן שהגיע לחינוך.

ותקיעת שופר לעורר ז"א כנודע. עיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, הקדמה) כל הסוגיא שם, סוד הנסירה, וחזרת המוחין ע"י שופר.

ועיקר שופר בחינת בכי העיניים, כמ"ש (ר"ה, לג, ע"ב) מר סבר גנוחי גנח, ומר סבר ילולי יליל.

עתיק בעתיק מתחיל הלבשה זה תוך זה. ואמרו (ר"ה, כז, ע"ב) נתן שופר בתוך שופר, אם קול פנימי שמע יצא, ואם קול חיצון שמע לא יצא.

ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ז) וז"ס הארת פני התוקע, וגם לסיבה זו נקרא שופר מלשון שופריה (עיין ערך קטן הוד) דאדם וכיוצא בזה, כי ע"י השופר מתעורר יופי העליון של תרין תפוחין דעתיקא ומתגלית הארתם למטה בעת תקיעת השופר כאשר מתאדמים פני התוקע. ומעין כך בפע"ח (שער השופר, פ"א) יכוון להמשיך ש"ע נהורין מפנים דעתיקא, אר"ך אורות לא"א, וק"ן יורדים לז"א, ומשם יורדים לנוק'.

ארין אורך, אור-ך. בחינת ארון, אור-ן, כנודע. וכתוב (שמואל, ב, ו, טו) ודוד וכל בית ישראל מעלים את ארון ה' בתרועה ובקול שופר.

ועוד. אמרו (ר"ה, כו, ע"ב) שופר של ר"ה וכו', ושתי חצוצרות מן הצדדים, שופר "מאריך" וחצוצרות מקצרות, שמצות היום בשופר. ועיין זוה"ק (ח"ג, ריט, ע"א) ותקיעה אחי אריכו דגלותא, שברים קריבו דגלותא, תרועה ביה יתי פורקנא.

ועוד. אמרו (ר"ה, כז, ע"ב) ארוך וקצרו כשר. ושם אמרו, נסדק לארכו פסול. ועיין זוה"ק (ח"ג, רלב, ע"א) אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות, ובאות י' ודאי אתעביד עולם אריך, עיי"ש. ועיין ספר התמונה על לעת"ל - ובו יתקע בשופר גדול בקרן הארוך לחירות גדול.

אבא יתומים שאין להם אב, ממנין להם ב"ד אפטרופוס שעומד במקום אב. ואמרו (גיטין, נב, ע"א) האופטרופסין תורמין ומעשרין וכו', ועושין להם לולב וערבה וסוכה וציצית, וכל דבר שיש לו קצבה, לאתויי שופר.

ועוד. אמרו (סנהדרין, סח, ע"א) הרבה תורה לימדתי, ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת.

ועיין זוה"ק (ח"ב, לח, ע"ב) אר"ש, הא דתנינן דכתיב (שמות, יט, יט) קול השופר, שפיר הוא, ודא הוא יעקב דאסתלק במחשבה דאבהו, ונפקו כחדא מגו שופר, דהא שופר אפיק מייא ואשא ורוחא כחדא, ואתעביד מינייהו קלא, כך אימא עלאה אפיק לאבהו בקל חד, ומגו מחשבה

נוק' לבנה. וכתוב (תהלים, פא, ד) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו. ודרשו (ר"ה, ח, ע"א) חג שהלבנה מתכסה בו.

ועוד. אשתך ברכתני ביתך, בחינת קרן. ואמרו (ר"ה, כו, ע"א) כל השופרות כשרים חוץ משל פרה מפני שהוא קרן. א"ר יוסי, והלא כל השופרות נקראו קרן, שנאמר במשך בקרן היובל, עיי"ש בגמ'.

ואמרו (תיקונים, נב, ע"א) שופר איהי שכינתא עלאה, תקע דיליה שכינתא תתאה, דאתמר בה ותקע כף ירך יעקב בגלותא. בההוא זמני סלקא מן גלותא בשופר גדול, ואתקריאת תקע בשופר גדול לחרותינו. ועיי"ש (נז, ע"ב) וכן שכינתא תתאה אתקריאת שופר, מסטרא דשכינתא עלאה דאיהו שופר גדול, תקע בשופר גדול לחרותינו, עיי"ש.

כתו יוה"כ, הארת כתר, כנודע. וכתוב (ויקרא, כה, ט) והעברת שופר תרועה בחדש השבעי, בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם. ור"ה מעין יוה"כ שנכנסים לפני ולפנים. וכמ"ש (ר"ה, כו, ע"א) שופר - כיון דלזכרון הוא כפנים דמי. ודו"ק היטב.

ועיין שער הכוונות (דרושי ויעבור, דרוש ד') ובזה תבין למה הבינה נקרא גרון, ונקרא שופר, ונקרא כתר. והטעם הוא לפי שמן הגרון דאריך שהיה בחינת בינה, שבו נעשו שני הכתרים דאו"א כמבואר במקומו.

חכמה ראשית. וכתוב (יהושע, ו, ט) והחלוץ (הראשון) הלך לפני הכהנים תקעי השופרות. ואמרו (שבת, קיז, ע"ב) תנא דבי ר' ישמעאל, לא תעשה כל מלאכה, יצא תקיעת שופר ורדיית הפת שהיא חכמה ואינה מלאכה. ובר"ה (ל, ע"א) הכל חייבין ואין הכל בקיאין. ועיין זוה"ק (ח"ג, יח, ע"א) דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכם.

וכן מצד השומע, אמרו (ר"ה, כז, ע"ב) מי שהיה עובר אחורי ביהכנ"ס, וכו', ושמע קול שופר, וכו', אם כוון לבו יצא, וכו', אע"פ שזה שמע וזה שמע, זה כוון לבו וזה לא כוון לבו.

ועיין זוה"ק (ח"ג, קכא, ע"ב) ובשופר אין פוחתין מעשרה שופרות, ואורייתא קלא דילה, דיבור דילה, בינה דילה, דאקמוה אינהו חכם (ישראל סבא) המבין דבר מתוך דבר, מחשבה דילה חשיב קמי קב"ה מכל קרבנין ועלוון.

בינה שופר בחינת בינה. וכמ"ש (יהושע, ו, ד) ושבעה כהנים ישאו שבעה "היובלים". יובל, בינה כנודע. ובינה עלמא דחירות. ולכך אמרו (שבת, קלא, ע"ב) תקעו ב"ד בשופר, נפטרו עבדים לבתיהם, ושדות חוזרות לבעליהן. ועיין ר"ה, ט, ע"ב. והקיש ר"ה ליובל (ר"ה, לד, ע"א), ומשם ילפינן דין של שופר. ועיין ערכין (ג, ע"ב) שס"ד שכהנים שליתיהו במצות יובל יהיו פטורים ממצות שופר.

ועיין זוה"ק (ח"ג, צב, ע"ב) שופר דאיהו פשוט ולא כפוף, לאחזאה חירו לכלא. ועיין זוה"ק (בראשית, כט, ע"ב) ברא אלקים את השמים, וכו', נהרא נפיק בה"א עלאה ואפיק קול מגויה, ודא אקרי קול שופר. ועיין שם (קיד, ע"א) וההוא קול סלקא עד אתר דכרסייא דדינא יתבא. ועיי"ש (קצ, ע"א. ור"י, ע"א. ושמות, מו, ע"ב. ושם ת, ע"ב. ושם ח"ג, קט, ע"א. קסט, ע"א. רלד, ע"א). ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ח') ע"י השופר של ר"ה חוזרים נה"י דאימא עם המוחין להיכנס לנוק', עיי"ש כל הסוגיא. ועיי"ש סוד מיתוק הגבורות. ועיין פע"ח (שער תקיעת שופר). ועיין שפע טל (חלק שפע, ש"ח).

ועוד. לב. ועיין זוה"ק (ח"ג, יח, ע"ב) ולזמנא קול שופרא דכלהו עלון, בכוונה דלבא, בחכמתא (עיין ערך קטן חכמה), ברעותא, בשלימו, בגין דיסתלק דינא ע"י מן עלמא. והיינו שעיי"ז מעלה הדינים לבינה ונמתקים. ועיין יערות דבש (ח"א, ד"ו) ועיקר שופר הוא קולו של הלב, כי הנפיחה בו הוא מכח הלב, עיי"ש.

דעת נחלקו (ר"ה, כו, ע"ב) אם שופר של ר"ה כפוף או פשוט. ואמרו שם, מר סבר בר"ה כמה דכייף איניש "דעתיה" טפי מעלי וכו', ומר סבר בר"ה כמה דפשיט איניש "דעתיה" טפי מעלי. ועיין זוה"ק (ח"ג, יח, ע"ב) ועל דא כתיב (תהלים, פט, טז) אשרי העם יודעי תרועה, יודעי ולא תוקעי, עיי"ש. ועיין תיקונים (נז, ע"ב) ואתקריאת תרועה דיליה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, דאיהו דעת, ובגין דא אתמר אשרי העם יודעי תרועה, יודעי בדעת דאתמר ביה בדעתו תהומות נבקעו, ובדעת חדרים ימלאון, איהי שופר. ועיין ערך קטן תפארת. ועיקר קו אמצע, תרועה, ודו"ק. ועיי"ש (פח, ע"ב).

ועוד. דעת המחברת וע"י מערבת. ואמרו עירוב מקוואות כשפופרת הנוד, כעוביה וכחללה בשתי אצבעות חוזרות.

ועוד. יצחק. ואמרו (ר"ה, טז, ע"א) א"ר אבהו, למה תוקעים בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. ועיין זוה"ק (ח"א, רמה, ע"א) רשפיה רשפי אש שלהבת י-ה. מאן שלהבת י-ה, דא שלהובא דאתקודא ונפקא מגו שופר. ועיי"ש (ח"ג, נד, ע"ב. רלה, ע"ב).

תפארת שם הוי"ה. וכתוב (תהלים, מז, ו) הוי"ה בקול שופר. ועיין תיקונים (טו, ע"ב) בכסה ליום חגנו, ומאן הוא דמכסיה עליה, הוי"ה, עיי"ש. ועיין גר"א (תיקונים, תיקון כה, ע"ח, ע"ג) מלכיות - שמאל. זכרונות - ימין. שופרות - קו אמצע. בתפלה בלחש כנגד חג"ת, ובחזרה כנגד נה"י. והבן ש"השופר" בחינת בינה (עיין ערך קטן בינה), אולם "הקול" שבתוכו הוא קול יעקב. ו"התוקע", בחינת חכמה ואינה מלאכה. נה"י חכמה עילאה או חכמה תתאה, ודו"ק שתלוי במדרגת התוקע. ועיין זוה"ק (שמות, פא, ע"ב) קול דאקרי שופר, או קול דנפיק משופר. ועיי"ש (דברים, ו, ע"ב).

ועוד. רחמים. ועיין זוה"ק (רנד, ע"א, השמטות) בכל זמנא דדינא שריא על עלמא, דהאי יומא אזדמנא ישראל לאתערא רחמי עלייהו, ובמה בשופר, עיי"ש. וזהו עוקר מכסא דין לכסא רחמים. ועיין זוה"ק (ח"ב, קפד, ע"ב). ושם (רנז, ע"א. וח"ג, יח, ע"ב) ושם צט, ע"א בארוכה. וקמט, ע"א. רנח, ע"ב). ועיין תיקונים (פח, ע"ב). ובספר הפליאה (ד"ה ויבדל בין המים, וד"ה הספירה השניה היא חכמה, ועוד מקומות בדבריו). וספר הקנה (סוד מילה. וד"ה סוד תקיעת שופר. וד"ה סדר ברכת שופר). ועיין ציוני (אמור). וכן מאירת עינים (שם), שכתבו ששופר רומז לת"ת. ועיין שערי אורה (שער החמישי, ושער שמיני). ותולעת יעקב (סוד השופר ותקיעותיו, ותפלת מוסף). וברית כהונת עולם (מאמר אילו של יצחק, פרקים ח-ט, כג, ועוד).

נצח ממון של אדם המעמידו על רגליו. ושופר הוא מקום לנתינת מעות. עיין עירובין (לב, ע"א), ועוד.

ועוד. כפיפות קומה. ואמרו (ר"ה, כו, ע"ב) אמר ר' לוי, מצוה של ר"ה (שופר) ושל יוה"כ בכפופין, וכו', כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי. ועוד. רגליו. אמרו (חולין, נז, ע"ב) שנשמטה ירך שלה ועשו לה שפופרת של קנה וחייתה.

הוד הלל והודיה. וכתוב (תהלים, קנ, ג) הללוהו בתקע שופר.

ועוד. השופר תיקון לעץ הדעת. עיין תורת המנחה (לר"י סקילי, ע"ז) ג' טעמים - הטעם השכלי.

חט כהן "איש חסידך" - וכתוב (יהושע, ו, ד) ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות. וכתוב (שופטים, ז, כ) "וביד ימינם" יחזיקו השופרות לתקוע. ובקלוקל כתיב (שמואל, ב, כ, טו) ושם נקרא איש בליעל ושמו שבע בן בכרי "איש ימיני" ויתקע בשופר. ואמרו (ערכין, ג, ע"ב) הכל חייבין בתקיעת שופר, כהנים, וכו', ס"ד אמינא הואיל וכתוב יום תרועה יהיה לכם מאן דליתא אלא בתקיעה דחד יומא חייב, והני כהנים הואיל ואיתנהו בתקיעה כוליה שתא, וכו', אימא לא ליחייב.

ועוד. מדת הגדולה. וכתוב (ישעיה, כז, יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. ואמרו (ברכות, נו, ע"ב) הרואה שופר בחלום ישכים ויאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול (שהוא שופר גדול, קרן ימין מאילו של יצחק, עיין שושן סודות, אות עח) קודם שיקדמנו פסוק אחר תיקעו שופר בגבעה. ועיין זוה"ק (ח"ג, ו, ע"ב) בביאור מהו שופר גדול. וכן שם (סו, ע"ב) שהוא בינה. ונקרא גדול כי נמשך בחסד דאזיל בכלהו יומין. ועיין עמק המלך (ש"ה, פרק סב) שופר גדול הוא הוד של בינה. ועיין פע"ח (שער העמידה, פרק יט) שופר גדול שהוא חכמה. ועיין מגן דוד (אות נ).

גבורה קרן של שמאל. מלחמה. וכתוב (ירמיה, ד, יט) קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה. וכן כתיב (שם, מב, יד) אשר לא נראה מלחמה וקול שופר לא נשמע. ובפרטות אש. וכתוב (עמוס, ב, ב) ושלחתי אש במואב ואכלה ארמנות הקריות ומת בשאון מואב בתרועה בקול שופר. ועיין ראב"ד בהקדמה לספ"י. והוא בחינת "שור". ואמרו (ב"ק, לז, ע"ב) שמע קול שופר ונגח, ג' פעמים, נעשה מועד לשופרות. ושופר נקרא כן מלשון שור - פר. עיין ר"ה, כה, ע"א.

ועוד. יראה. וכתוב (שמות, יט, טז) וקול שפר חזק מאוד ויחרד כל העם אשר במחנה. וכתוב (עמוס, ד, ו) אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו. ועיין זוה"ק (ח"ב, קפד, ע"א).

ועוד. דין. ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ז) הוא כללות כל הגבורות והדינים, כי הנה הוא גימט' תקפ"ו ותוקף, לשון תוקף, עיי"ש.

ועוד. אלקים. וכתוב (תהלים, מז, ו) עלה אלקים בתרועה. והוא שורש לזהב. וכמ"ש (ר"ה, כו, ע"ב) שופר של ר"ה, וכו', ופיו מצופה זהב.

מצוה, סוכה לולב שופר.

רוח תקיעה בשופר ע"י הכנסת רוח. ואמרו (ביצה, לד, ע"א) ת"ר, אין נופחין במפוח, אבל נופחין בשפופרת. ועיין זוה"ק (ח"ב, רלח, ע"ב) האי אקרי רוח דנפיק מגו שופר, כליל באשא ומיא, רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי, דביה קיימין כל רוחין קדישין וכל אנפין נהירין, ובג"כ אהדרת עולה רוח ממש. ועיי"ש (ח"ג, כו, ע"א). ועיין תיקונים (קלא, ע"ב) והכי מצות שופר דרוחא דנשיב ביה בפומא, וההוא רוחא אתעביד קלא. ובגדרי דין כמה נשימות בכל סדר התקיעות, עיין אורח חיים סימן תק"צ.

נשמה עיין ספר התמונה (תמונה שניה) ושער הנו"ן הוא נשמה לכולם, ובו יתקע בשופר גדול בקרן הארוך לחירות גדול. ועיי"ש בתמונה השלישית. ועיין ספר המפואר (דרוש על פרשת בהעלותך) והשמינית היא בינה, וכו', (בחינת) שופר, תקיעה, נשמה. ועיין באר מים חיים (יתרו) וקול שופר ידוע שהוא בבחינת הבינה, אור הנשמה. ועיין שפת אמת (ר"ה, תרמ"ו) ע"י השופר שמתעורר הנשמה של בני"י, הקב"ה יושב על כסא רחמים. ועיין שם משמואל (ר"ה, תרפ"ב) בשם אביו, דבכל ר"ה מתחדשת חיות פנימית בכל אחד מישראל, והוא מקבל הנשמה מחדש באמצעות שמיעת קול השופר. ומעין כך בתפארת שמואל (כי תבא, ב). ומעין כך בעקידת יצחק (וילך).

חיה עיין זוה"ק (שמות, פא, ע"ב) אר"ש, ת"ח, קול השופר, אתרא דקלא. היינו דכתיב (דברים, ח, ד) כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. מאי מוצא פי ה', דא קול השופר. הוא רב מכל שאר קלי תתאי, ותקיפא מכלהו, דכתיב וקול שופר חזק מאוד. ועיי"ש (קצו, ע"ב) ת"ח, לאו למגנא אתקיננו קדמאי שופר וכו', אלא בגין לאגנא על חייא, דלא ישלוט עלייהו מלאך המות לאסטאה לעילא. עיי"ש שעניינו לסלק מלאך המוות, ולגלות חיים.

יחידה סוד אחד. ואמרו (יומא, נה, ע"ב) י"ג שופרות היו במקדש וכו'. י"ג ביגמט' אחד, כנודע. ועיין זוה"ק (בראשית, קיד, ע"א) וישראל בעיין לאתערא בשופר, ולא תערא קול דכליל באשא ומיא ורוחא ואתעבידו חד. ובחינת חד ממש נגלה בשופרו של משיח שהוא בחינת יחידה. ■ המשך בע"ה בשבוע

הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

ועוד. לשון הוד והדר, יופי. וזהו שופר, מלשון "שופרא", כנ"ל משער הכוונות. ואמרו (שבת, קלג, ע"ב) זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו במצות וכו', ושופר נאה. ועיין זוה"ק (שמות, פא, ע"ב) קול השפר, השפר כתיב חסר, כד"א (דניאל, ו, ב) שפר קדם דריוש, מלכי ישפר עלך (שם, ד, כז), שפר קדמי להחויא (שם, ג, לב).

ועוד. עיין שער הכוונות (דרוש העמידה, ד"ו) תקע בשופר וכו', הוא בהוד שבה, ולכן הוית החתימה שבה מנוקדת בקבוץ. ועיין עמק המלך (שער טז, פי"ב) תרגום של הוד הוא שופרא, וזהו סוד תקע בשופר גדול לחירותינו. ועיי"ש (ש"ה, פרק ע"ב). ועיין שושן סודות (אות עח) וברכת תקע בשופר גדול להוד.

יסוד יוסף, מאסף. וכתיב (יהושע, ו, ט) והמאסף הלך אחרי הארון הלך ותקוע בשופרות. ועוד. ציון - יסוד, כנודע. וכתיב (יואל, ב, א) תקעו בשופר בציון.

ואמרו (ר"ה, יא, ע"א) בר"ה יצא יוסף מבית האסורין, מנלן, מדכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו כי חק לישראל הוא וגו', עדות ביהוסף שמו בצאתו וגו'.

מלכות המלכה ע"י שופר, כמ"ש (מלכים, א, א, לד) ותקעתם בשופר ואמרתם יחי המלך שלמה. וכתיב (תהלים, צח, ו) בחצוצרות ובקול שופר הריעו לפני המלך ה'. אמרו (ר"ה, טז, ע"א) ואמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם וכו', ובמה בשופר.

ועיין שושן סודות (אות קה, ועיין שם אות תקלז-ח-ט, ואילך), קול השופר קרן שמאל, מדת מלכות המקבלת מאדון בשמיטה, כי קול אדון בשמיטה לא יכלו להשיג (במתן תורה) של איל, עד עת בא דברו לקבץ גלויות. עיי"ש בהחרבה, סוד קרן ימין וקרן שמאל. חסד, וגבורה.

ועוד. שם. ואמרו (סוכה, לד, ע"א) הני תלת מיילי אשתני שמיייהו מכי חרב ביהמ"ק, שיפורא חצוצרתא חצוצרתא שיפורא, למאי נפק"מ, לשופר של ר"ה. ובערב שבת תוקעים בשופר כמבואר שם. שבת - מלכות. וכן תוקעים מדאורייתא אף בר"ה שחל בשבת ודוחה את השבת, כמ"ש (שבת, קלא, ע"ב) יום תרועה יהיה לכם, ביום, אפילו בשבת. אולם אמרו (ר"ה, לב, ע"ב) שופר של ר"ה אין מעבירין עליו את התחום וכו', עיי"ש, שופר עשה ויו"ט עשה ול"ת, ואין עשה דוחה את ל"ת ועשה.

נפש מעשה. ואמרו (מגילה, כו, ע"ב) ואלו הן תשמישי

תשובה:

א. עיין בספר נחלי בינה (סימן יח - ר"ה שחל בשבת) שליקט מדברי רבותינו בענין זה של ר"ה שחל בשבת. ותמצית הדברים, שהארת שבת פועלת את הארת התקיעה מאליה, כי מה שנפעל בששת ימי המעשה ע"י עשייה, פעולה, בשבת נפעל ע"י שביתה.

ויתר על כן, הארת שבת (לשון תשובה) גבוה יותר מהארת התקיעות (שופר בבינה, ושבת בחכמה), ולכך אין סכנה. נכון הדבר שיש מרבתינו שכתבו שאסונות היו ביותר בשנה מעין זו. ועיין אות ב'.

ובפשוטו חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. והכא אנוס בתקנת רבה (בגמ' ר"ה כט ע"ב). וחשיב כאילו תקע.

ב. לולי הארת שבת יש סכנה כנ"ל אות א', ולכך צריך לדבוק בהארת שבת, שהכל שב לשורשו באהבה. כי השופר מעורר יראה, "אם יתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו", אבל שבת, "מנוחת אהבה", הכל שב ונח בשורשו. ובעומק בשבת השופר עצמו שב לשורש. והוא הארה עצומה ונוראה.

ג. ע"י התקיעות מערבבים את השטן. כח התיקון ע"י "עירוב" ובלבול. לעומת כך בשבת קודש הוא בחינת "ישבית מדינו", השבתת השטן וביטול כחו.

ד. בחיצוניות כך נראה הדבר והוא בחינת צירי לידה, שכל שמקרב הלידה כן הצירים והצער רב יותר. כמ"ש רבותינו שלכך בעקבתא דמשיחא הצרות תכופות.

אולם בפנימיות מאיר אורו של משיח יותר ויותר ככל שמתקרבים לסוף שית אלפי שנים. ולכך על האדם לדבוק באור הפנימי ע"י כניסה לעולם פנימי של פשיטות ותמימות. ואזי נפתחים לו שערי השכל באורך ורוחב ועומק. ונפתחים לו שערי הלב בהכרה והרגשה. ומתוך הארה זו ממשיך השפע לחיצוניות ומתמתק הצירי לידה.

ה. כל אחד לפי מדרגתו. אולם לייחד ולו כמה דקות לשוח עמו ית"ש בפשיטות ותמימות. ולייחד זמן לפי מדרגתו ללמוד עם כלות הכוחות שלו כפי שנתבאר בסדרת דרכי הלימוד - מסירות נפש. זמן זה אינו יכול להיעשות על דרך כלל לרוב בני אדם כל יום, אלא לעיתים מזומנים כל אחד לפי מדרגתו. אולם יש

להדגיש שיש בני אדם שאין ראוי להם לעשות כן, מפני שגורם לאיבוד האיזון העדין בנפשם.

כתיבה וחתומה טובה לך, ולכל הנלוים אליכם, ולכל בית ישראל. שנת גאולה, גילוי האור הפנימי בעולם התחתון, גילוי הכרת הבורא בשלמות, הכרת היותו רצונו חכמתו מידותיו ומעשיו. והשגת כל הכלים הנצרכים לכך בשלמות.

ההכנה הדרושה לחגים והחיבור לקדושת היום

שלום לכבוד הרב שליט"א.

רציתי לשאול שאלה שמאוד מפריעה לי, מה עניין ההכנה הדרושה לחגים, שבכל פעם שמתקרבים לאיזה חג, ובפרט לימים הנוראים, אני מנסה להכין את עצמי אליו, שומע שיחות קורא בספרים, אך מעולם לא הבנתי למה אני צריך להגיע. שומעים על המעלה העצומה של החג, והקרבה האדירה לקב"ה, אך תמיד שמגיעים לחג עצמו יש איזה תחושת החמצה. אשמח מאוד אם הרב יסביר לי מה תכלית ההכנה לחגים ומה יחשב הצלחה של ההכנה [כגון לפורים, האם ההכנה היא להיות שמח, או סתם לחשוב על הנס שהקב"ה עשה לנו. ובפסח, האם ההכנה היא להתעסק הרבה קודם בחג בניסים שהקב"ה עשה לאבותנו, או לנסות להרגישם עלינו].

ישר כח לכב' הרב על היחס לשאלותינו.

תשובה:

יש לעמוד על מהות עניינו של היום. ולמצוא היכן נקודה זו "גלויה" חלקית בנפשו, להתחבר אליה, ואח"כ - להרחיבה ולהגדילה.

הידיעה על המעלה העצומה של החג צריכה להיות מבוררת כברור כל סוגיא בהוויות דאביי ורבא. הגדרה מדויקת להפליא.

ואחריה נצרך בירור מה השייכות שלי לאותה מעלה, היכן יש לי אותה בנפש באופן חלקי.

אח"כ חיבור גלוי לאותה נקודה, לא התעוררות והתפעלות, אלא חיבור של התקשרות. זהו חיבור לקדושת החג.

יתר על כן, התכלית היא עלייה והוספה, ולכן נצרך להרחיבה ולהגדילה. וזהו "עליה לרגל", עליה בידיעת מהות החג. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829